

NULMETING PROVINCIE NOORD-HOLLAND

OPMARS KLEINSCHALIG WONEN IN NOORD-HOLLAND

voor

Provincie Noord-Holland

auteur

Henk Nouws

Ruimte voor zorg bv

Research en advies in wonen en zorg
Postbus 2038, 3800 CA AMERSFOORT
tel 033 - 465 54 51
fax 033 - 465 34 81
www.ruimtevoorzorg.nl

17 augustus 2005

INHOUD

0	Samenvatting	i
1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doelstelling	1
1.3	Methode	1
1.4	Selectie kleinschalige projecten	2
1.5	Registratie	2
1.6	Interpretatie van de resultaten	3
2	Geïntervieweerde projecten	4
2.1	Typering van de geïntervieweerde projecten	4
2.2	Status van de geïntervieweerde projecten	4
2.3	Capaciteit van de geïntervieweerde projecten	6
3	Kleinschalige projecten	8
3.1	Definitie kleinschalig	8
3.2	Kleinschalige projecten per WZV regio	9
3.3	Kleinschalige projecten en prevalentie dementie per WZV-regio	13
3.4	Amsterdam versus de rest van Noord-Holland	14
3.5	Jaar van realisatie	14
3.6	Status	16
3.7	Groepsgrootte	16
3.8	Omvang cluster	17
3.9	Zwaarte bewoners	18
3.10	Ligging	18
3.11	Bekostiging vastgoed	19
3.12	Eigendom vastgoed	20
3.13	Herkomst capaciteit	20
3.14	Andere doelgroepen	20
3.15	WWZ-plan	21
4	Bevolking Noord-Holland	23
5	Dementie in Noord-Holland	26
5.1	Aantal mensen met dementie	26
5.2	Capaciteit van verpleeghuizen	28
5.3	Prognose benodigde plaatsen	29
6	Gemeente top tien	31
7	Hoe doet uw gemeente het?	34
8	Plussen en minnen	36
	Bijlage 1 - WZV-regio indeling	38
	Bijlage 2 – Demografische gegevens per gemeente	40
	Bijlage 3 - Kleinschalige projecten Noord-Holland	45

0 SAMENVATTING

Aanleiding, doel en werkwijze nulmeting

In het kader van de Stimuleringsregeling Wonen Welzijn Zorg heeft de provincie een aparte plaats ingeruimd voor kleinschalig groepswonen voor mensen met dementie. Het streven is om door stimuleren en co-investeren meer kleinschalige initiatieven van de grond te krijgen. Om een goede start te maken, is besloten tot een nulmeting: alle bestaande projecten en plannen voor kleinschalige groepswoningen voor mensen met dementie worden in kaart gebracht.

Doel van dit onderzoek luidt dan ook: het inventariseren van de huidige kleinschalige projecten voor mensen met dementie in de provincie en de nieuwe initiatieven die in de pijplijn zitten.

De informatie is telefonisch verzameld en geanalyseerd met behulp van SPSS.

Getracht is een 100% score te krijgen, dus alle kleinschalige projecten in de provincie in kaart te brengen. Hier en daar is mogelijk toch een project gemist, doordat niet alle instellingen hebben gereageerd op de schriftelijke en telefonische verzoeken tot medewerking.

Bij kleinschalige zorg is de visie op de zorg minstens even zo belangrijk als de kleinschalige bouw. De visie is echter niet gemeten in dit onderzoek. Alleen de bouw en de woonvorm.

Aantal geïntegreerde projecten

De inventarisatie heeft 101 projecten opgeleverd. 29 daarvan zijn reeds bestaande projecten. De overige 72 projecten zitten in de pijplijn.

De meningen over wat kleinschalig is, zijn verdeeld. Wat de een kleinschalig noemt, is voor de ander grootschalig. Daarom onderscheiden we een viertal groepen projecten:

1. Klein en vrijstaand
Projecten waarvan de groepen niet groter zijn dan 6 personen, de capaciteit niet groter dan 36 plaatsen, en die niet geïntegreerd zijn in de bouw van een traditioneel verzorgings- of verpleeghuis (52 projecten, 1.106 plaatsen);
2. Klein en niet vrijstaand
Zelfde als hierboven, maar geïntegreerd in de bouw van een traditioneel verzorgings- of verpleeghuis (7 projecten, 132 plaatsen);
3. Middel
Projecten met groepen van 7 of 8 personen, óf met een capaciteit die groter is dan 36 plaatsen maar kleiner of gelijk aan 60 plaatsen (18 projecten, 546 plaatsen);
4. Groot
Projecten die groter zijn dan 61 plaatsen of die groepen hebben van 9 of meer personen (24 projecten, 1.947 plaatsen).

Aantal kleinschalige projecten

Iedere grens van kleinschaligheid is voor discussie vatbaar. Een klein project is niet automatisch een goed project. Een groot project kan ook een goed project zijn. Toch hebben we de 101 projecten door een zeef gehaald: de grote projecten en de projecten met groepen van meer dan 8 personen zijn er uit gehaald. De definitie van kleinschalig is dan:

- maximaal 60 plaatsen
- groepen van maximaal 8 personen

Noord-Holland inclusief Amsterdam

Het aantal huidige en toekomstige kleinschalige projecten in de hele provincie Noord-Holland – volgens bovenstaande definitie – bedraagt 77.

De totale capaciteit bedraagt 1.784 plaatsen. 22 van deze projecten draaien reeds. Dus Noord-Holland (inclusief de gemeente Amsterdam) telt momenteel 22 kleinschalige projecten voor mensen met dementie met een totale capaciteit van 345 plaatsen.

In de pijplijn zitten nog 55 projecten. Die zijn goed voor 1.439 plaatsen die er de komende jaren bij zullen komen. Van deze toekomstige capaciteit zijn 548 plaatsen vrij hard omdat zij in aanbouw zijn of in reeds een verklaring bij het CBZ hebben aangevraagd of verkregen.

Noord-Holland exclusief Amsterdam

Kijken we naar de cijfers van Noord-Holland *exclusief* de gemeente Amsterdam: in totaal tellen we dan 51 projecten, waarvan er 10 reeds gerealiseerd zijn. De capaciteit bedraagt 1.169 plaatsen, waarvan er reeds 168 gerealiseerd zijn.

Huidige kleinschalige capaciteit op totale PG verpleeghuiscapaciteit

Op dit moment is 5,6% van de totale verpleeghuiscapaciteit voor mensen met dementie kleinschalig. Dit komt neer op 345 kleinschalige plaatsen (in 22 kleinschalige projecten) op een totale capaciteit van 5.275 verpleeghuisbedden plus nog eens een wachtlijst voor PG-bedden van 879 personen.

De spreiding van deze kleinschalige projecten is groot. Sommige regio's hebben nauwelijks of geen capaciteit, zoals 't Gooi, Zaanstreek-Waterland en Amstelland-de Meerlanden. De regio Kennemerland¹ is koploper op dit moment, met 9,9% kleinschalige capaciteit. De regio's Noord-Holland Noord en Amsterdam zitten daar tussen in (5,0% en 8,4%).

Uit de cijfers blijkt dat de meeste kleinschalige capaciteit het gevolg is van sloop of renovatie van bestaande verouderde huizen: 860 plaatsen in de kleinschalige projecten, en nog eens 1.164 plaatsen in de overige geïnventariseerde projecten (te weten projecten van meer dan 60 plaatsen of met groepen van 9 of meer personen). De uitbreiding van de capaciteit komt er bekaaid vanaf: 555 kleinschalige plaatsen, en 275 grootschalige plaatsen.

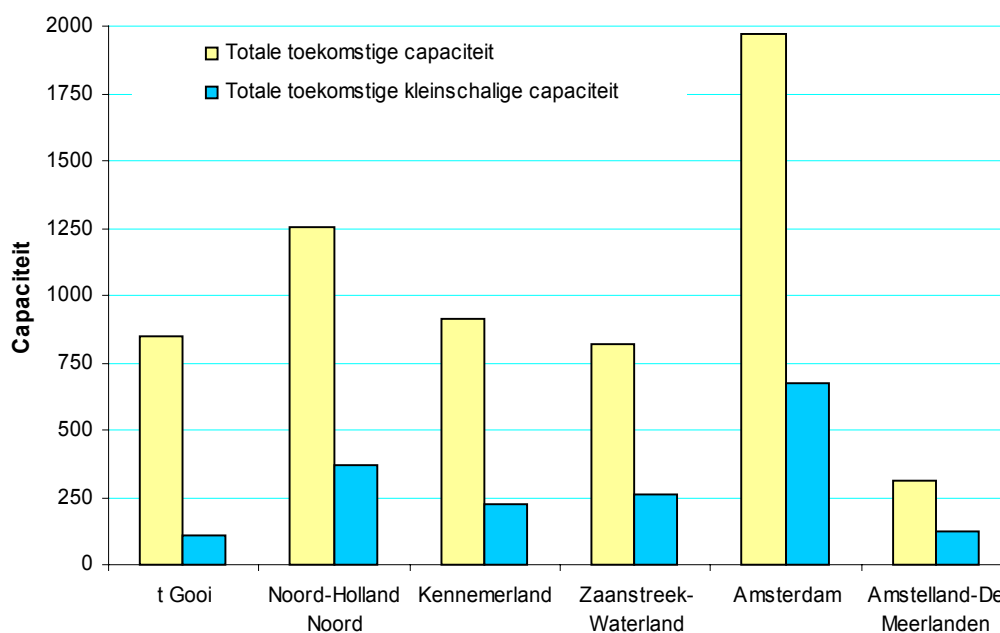
¹ Inclusief de kernen Limmen en Akersloot, voorheen behorend bij regio Noord-Holland Noord, maar sinds de samenvoeging met Castricum behorend bij Kennemerland.

Toekomstige kleinschalige capaciteit op totale PG verpleeghuiscapaciteit

Het aantal kleinschalige plaatsen groeit van 5,6% van de totale capaciteit naar 29%, van 345 plaatsen naar 1.760 plaatsen, een toename met 1.415 plaatsen. We zien dus een flinke groei van de kleinschalige capaciteit.

Kijken we naar de verdeling van kleinschalige capaciteit over de regio's, dan zien we opnieuw een uiteenlopend beeld. Amstelland-De Meerlanden, op dit moment nog een regio met weinig kleinschalige projecten, maakt de komende jaren een flinke inhaalslag en belandt daarmee op de eerste plaats met in totaal 39% kleinschalige capaciteit. Amsterdam en Diemen zijn op de tweede plaats blijven staan. De kleinschalige capaciteit groeit van 8,4% naar 34%. Op de derde plaats staat regio Zaanstreek-Waterland, die uit het niets – 0% - weet op te klimmen. In Noord-Holland Noord is de capaciteitsgroei gemiddeld, namelijk 29%, en deze regio komt op de vierde plaats te staan. Kennemerland moet zijn eerste positie afstaan en Amstelland-De Meerlanden en zakt zelf naar de vijfde plaats, maar nog steeds met een toename van de kleinschalige capaciteit tot 25%. 't Gooi is hekkesluiter met een duidelijk achterblijvende ontwikkeling: 13% van de capaciteit is in de toekomst kleinschalig. In onderstaande figuur zijn de absolute cijfers weer gegeven.

Figuur 1 Toekomstige kleinschalige capaciteit afgezet tegen de totale intramurale capaciteit

Jaar van realisatie

Gevraagd is naar het jaar van realisatie van het kleinschalige project. In 2006 is een piek te zien: 13 projecten (1 in Amsterdam) komen dan gereed. Het jaar 2005 lijkt het begin te zijn van een trendbreuk.

Tabel 1 Kerncijfers kleinschalige projecten dementerenden Noord-Holland

Aantal kleinschalige projecten* Noord-Holland	Huidig: 22 (345 plaatsen) Totaal: 77 (1.784 plaatsen)
Aantal kleinschalige projecten Noord-Holland exclusief gemeente Amsterdam	Huidig: 10 (168 plaatsen) Totaal: 51 (1.169 plaatsen)
Aandeel kleinschalige projecten op totale PG verpleeghuiscapaciteit	Huidig: 5,6% Totaal: 29%
Toekomstig aandeel kleinschalige projecten op totale PG verpleeghuiscapaciteit per WZV-regio	't Gooi: 13% Noord-Holland Noord: 29% Kennemerland: 25% Zaanstreek-Waterland: 32% Amsterdam: 34% Amstelland-De Meerlanden: 39%
Groepsgrootte	Vijf bewoners: 15 projecten Zes bewoners: 46 projecten Zeven of acht bewoners: 15 projecten
Clustergrootte	Drie of minder groepen: 26 projecten Vier groepen: 36 projecten Vijf t/m tien groepen: 15 projecten
Bekostiging vastgoed	ABWZ / WZV: 59 projecten Scheiden wonen en zorg: 18 projecten
Eigendom vastgoed	Zorginstelling: 31 projecten Woningcorporatie: 46 projecten

*) Kleinschalig is in dit verband gedefinieerd als: projecten die 60 of minder plaatsen tellen en groepen hebben van acht of minder bewoners.

Groepsgrootte

Van de 77 huidige en geplande projecten heeft het merendeel, 46 projecten, groepen van zes bewoners. Ook groepen van 5 bewoners komen regelmatig voor: 15 keer. Groepen van 7 en 8 bewoners komen minder vaak voor: 15 keer. Opgemerkt zij dat in de selectie van 77 kleinschalige projecten de grootschaliger projecten met groepen van 9 en meer bewoners zijn uitgefilterd.

Omvang cluster

We zien uit de cijfers dat vooral een clustergrootte van vier groepswoningen populair is onder de 77 projecten, namelijk 36 projecten. 26 projecten hebben drie of minder groepen en de rest, 15 projecten telt vijf tot en met 10 groepen.

Capaciteit project

Grote projecten tikken zwaarder aan. De kleine projecten, met een totaal bewoner aantal van 1 tot 12 personen, hebben tezamen een capaciteit van 171 personen. De middelgrote projecten van 13 tot en met 24 bewoners, hebben een totale capaciteit van 934 bewoners. De grotere projecten, 25 of meer bewoners, tellen in totaal 679 plaatsen.

Hier moeten we wel even stilstaan bij de 24 hele grote projecten (> 60 bewoners of groepen > 8 personen) die we uitgefilterd hebben. Deze 24 projecten zijn gezamenlijk goed voor een capaciteit van 1.947 plaatsen, meer dan de 77 kleine projecten waar we het steeds over hebben. Die grote projecten tellen logischerwijs zwaar.

Bekostiging vastgoed

Van de 77 projecten zijn 18 er bekostigd op basis van scheiden van wonen en zorg. Daarvan liggen er 11 in Amsterdam. Dit betekent dat de bewoners hier zelf huur betalen, net als in een gewone huurwoning.

Eigendom vastgoed

Een kleine meerderheid van de projecten is eigendom van een woningcorporatie, namelijk 46 projecten.

Andere doelgroepen

Interessant is te zien dat verschillende projecten de intentie hebben om ook huisvesting en zorg te bieden aan andere doelgroepen. Van de 77 projecten zijn er 15 gecombineerd met verstandelijk gehandicapten, 15 met lichamelijk gehandicapten en 5 met cliënten van de GGZ.

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Provincie Noord-Holland houdt zich al enige tijd intensief bezig met kleinschalig wonen voor mensen met dementie. De provincie stimuleert het bouwen van kleinschalige woonvoorzieningen voor deze doelgroep. In kleinschalige groepswoningen ligt de nadruk op een prettig leven. Alles is er op ingericht om de bewoner een zo huiselijk en vertrouwd mogelijke omgeving te geven.

In het kader van de Stimuleringsregeling Wonen Welzijn Zorg heeft de provincie een aparte plaats ingeruimd voor kleinschalig groepswonen voor mensen met dementie. Het streven is om door stimuleren en co-investeren meer kleinschalige initiatieven van de grond te krijgen.

Om een goede start te maken, is besloten tot een nulmeting: alle bestaande projecten en plannen voor kleinschalige groepswoningen voor mensen met dementie worden in kaart gebracht.

1.2 DOELSTELLING

Doel van dit onderzoek luidt dan ook: het inventariseren van de huidige kleinschalige projecten voor mensen met dementie in de provincie en de nieuwe initiatieven die in de pijplijn zitten.

1.3 METHODE

Gekozen is voor een aanpak in twee stappen.

De eerste stap is een snelle scan van alle plannen die in ontwikkeling zijn of reeds gerealiseerd zijn. Hiervoor hebben we de "sneeuwbal" methode toegepast: bellen met alle verpleeghuizen in Noord-Holland², vragen naar initiatieven, vragen naar andere bekende initiatieven, verder bellen. Omdat veel huizen inmiddels deel uitmaken van grotere zorgorganisaties, werden we veelvuldig naar de betreffende bestuurs- of beleidsbureau's verwezen voor informatie. Daarnaast beschikten we over een lijst van het College Bouw Ziekenhuisvoorzieningen van recent verleende verklaringen, over een lijst van het Aedes-Arcares Kenniscentrum Wonen-Zorg, en van een lijst van de Stichting Wonen met Dementie.

Via de sneeuwbalmethode zijn uiteindelijk 101 projecten en initiatieven naar boven gekomen. Mogelijk hebben we nog een enkel project gemist, maar de inschatting is dat we grondig door de ontwikkelingen heen zijn gegaan.

De tweede stap bestond uit het nauwkeuriger in kaart brengen van de kenmerken van de verschillende initiatieven. Daarbij hebben we onszelf beperkingen opgelegd door een

---

² Enkele huizen zijn niet bereikt ondanks veelvuldige pogingen, maar in de regel is via andere invalshoeken wel aan de informatie van die huizen gekomen.

bescheiden aantal gegevens te inventariseren. In de meeste gevallen zijn deze gegevens telefonisch verzameld, in korte gesprekken met medewerkers van de betreffende organisaties. In sommige gevallen zijn de vragenlijsten ingevuld door de organisatie zelf.

Van de gegevens is een kleine database samengesteld en deze is cijfermatig verwerkt met behulp van SPSS.

1.4 SELECTIE KLEINSCHALIGE PROJECTEN

Er is geen eenstemmigheid over wat verstaan moet worden onder kleinschaligheid. In termen van visie en doelstelling is men het er wel over eens: huiselijk, veilig en vertrouwd. Maar iedereen vertaalt deze visie op een eigen wijze in de praktijk.

Het typische kleinschalige project bestaat uit een cluster van groepswoningen. In iedere groepswoning wonen typisch zes bewoners samen. Zij hebben daar vrijwel de hele dag toezicht en zorg, van medewerkers die ook koken, de was doen, de bewoners betrekken bij de dagelijkse gebeurtenissen en stimuleren om bezig te zijn: de zogenaamde integrale medewerkers. In de nachturen is er in een cluster doorgaans één nachtwacht.

Behalve de kenmerken van de bouw zijn de kenmerken van de zorgverlening bepalend om al of niet te kunnen spreken over kleinschalige zorg. Een institutionele aanpak, waarbij een team medewerkers een serie groepswoningen afwerkt als ware het een afdeling, is ook in een kleinschalig project mogelijk, maar doet natuurlijk geen recht aan de visie. Echter, de bouwkundige kenmerken die een project tot een kleinschalig initiatief maken zijn al lastig vast te stellen op afstand, maar de zorginhoudelijke kenmerken zijn dat helemaal.

Iedereen vertaalt de visie "kleinschalig" op een andere manier in de praktijk. De één zweert bij groepen van maximaal zes personen. De ander vindt negen of tien personen ook nog kleinschalig. De één vindt dat een project maximaal vier groepen mag tellen, de ander heeft geen principiële bezwaren tegen een gebouw waarin 15 groepen huizen. De één vindt dat kleinschaligheid op afstand van een grote intramurale instelling moet gebeuren. De ander vindt het juist veel praktischer om een project vast te koppelen aan een bestaand, groot gebouw.

Om discussie in aanvang te voorkomen is in deze inventarisatie in eerste instantie vrij ruim gekeken naar kleinschaligheid. Groepen van negen en tien personen zijn meegeteld wanneer duidelijk sprake was van een kleinschalige visie en organisatie. Zo zijn er ook woongebouwen met meer dan 100 cliënten. In tweede instantie – en in de rapportage verderop zal dat duidelijk worden – is uit de geïnventariseerde initiatieven een tweede selectie gemaakt op basis van een inperking van de criteria. Die inperking zal sommigen niet ver genoeg gaan, en anderen weer te ver.

1.5 REGISTRATIE

Is het niet mogelijk om de kleinschalige capaciteit boven tafel te halen op basis van bestaande registraties in plaats van een enquête onder de huizen? Nee, dat is niet mogelijk.

Erkenningen voor verpleeghuisbedden worden geregistreerd door het College voor Zorgverzekeringen, CvZ. In deze erkenningen wordt doorgaans melding gemaakt van alleen de moederlocatie. De kleine locaties zijn vaak niet herkenbaar, en zitten inbegrepen in de erkenning van de hoofdlocatie. Soms zijn de kleine locaties wél benoemd op het erkenningformulier.

Helaas wordt de registratie van capaciteit door het CvZ steeds minder goed herleidbaar tot locaties. Steeds meer worden de erkenningen op stichtingsniveau afgegeven. Er is dan geen zicht meer op de locatie van die erkenning. De erkenning kan meerder WZV-regio's overlappen, zodat er ook geen verdeling meer kan worden gemaakt naar WZV-regio.

Steeds meer dementerenden verblijven in verzorgingshuizen. De verzorgingshuizen krijgen hiervoor extra geld en bouwen kennis en ervaring op. Er is echter geen registratie van dementerenden in verzorgingshuizen. Een klein deel van de opvangcapaciteit is formeel verpleeghuisplaats, en is inbegrepen in de erkenningen die het CvZ afgeeft. Een ander deel valt buiten de verpleeghuiserkenning, maar levert in feite dezelfde zorg als een erkende verpleeghuisplaats en wordt gebruikt door mensen met dementie met dezelfde indicatie. Dit laatste is mogelijk omdat de functiegerichte indicatiestelling en de introductie van de functiegerichte bekostiging de grenzen tussen de verschillende soorten aanbod heeft doen vervagen, hetgeen ook de bedoeling is geweest. Al met al zijn de mogelijkheden voor de opvang voor mensen met dementie gegroeid en gevarieerder. Het "nadeel" is dat deze mogelijkheden minder makkelijk in hokjes zijn te verdelen en het daardoor lastiger wordt om een goed beeld te krijgen van vraag, aanbod, en de match tussen deze twee.

1.6 INTERPRETATIE VAN DE RESULTATEN

Deze inventarisatie moet gezien worden als een nulmeting, en momentopname, gemaakt in het voorjaar van 2005. Nieuwe initiatieven blijven ontstaan. Verschillende organisaties zitten in de brainstormfase, willen in de toekomst wat met kleinschaligheid, maar kunnen nu nog geen concrete projecten noemen. Er valt daarom een verdere toename te verwachten van kleinschalige initiatieven.

Aan de andere kant moet er ook rekening mee worden gehouden dat de initiatieven die in deze nulmeting zijn opgetekend niet allemaal met succes zullen worden afgerond. Op hun weg liggen vele hindernissen. Ongetwijfeld zijn er die struikelen en anderen zullen averij oplopen en in gewijzigde vorm, of op een andere locatie, gerealiseerd worden. De realisatiedata die door de initiatiefnemers zijn genoemd hebben ook de neiging wat aan de optimistische kant te zijn. De ervaring leert dat initiatieven uitlopen in de tijd omdat zich problemen voordoen met de financiering of met de vele procedures en vergunningen.

2 GEÏNVENTARISEERDE PROJECTEN

In dit hoofdstuk beschouwen we álle 101 geïnventariseerde projecten. We typeren deze projecten aan de hand van hun omvang en de status van de realisatie. Pas in het hoofdstuk daarna, hoofdstuk drie, maken we een schifting en laten we de heel grote projecten afvallen zodat we echt kunnen spreken van kleinschalige projecten.

2.1 TYPERING VAN DE GEÏNVENTARISEERDE PROJECTEN

De inventarisatie heeft 101 projecten opgeleverd. 29 daarvan zijn reeds bestaande projecten. De overige 72 projecten zitten in de pijplijn.

Zijn dit allemaal echt kleinschalige initiatieven? Dat hangt er van af wat men onder kleinschalig verstaat en waar men de grens legt.

Kleinschaligheid hangt niet alleen maar samen met het type bouw, maar ook met het type zorg. Wordt er bijvoorbeeld op de groep gekookt? Zijn de medewerkers integraal werkzaam? Is de visie achter de zorg er een van warme zorg en een goed inlevend vermogen? Al deze kenmerken zijn niet gemeten in deze inventarisatie, en zijn trouwens zowiezo moeilijk meetbaar.

Kleinschaligheidskennmerken in de bouw zijn wel meetbaar en meegenomen in de inventarisatie. Maar de meningen hierover zijn verdeeld. Wat de een kleinschalig noemt, is voor de ander grootschalig. Daarom onderscheiden we een viertal groepen projecten:

1. Klein en vrijstaand
Projecten waarvan de groepen niet groter zijn dan 6 personen, de capaciteit niet groter dan 36 plaatsen, en die niet geïntegreerd zijn in de bouw van een traditioneel verzorgings- of verpleeghuis (52 projecten, 1.106 plaatsen);
2. Klein en niet vrijstaand
Zelfde als hierboven, maar geïntegreerd in de bouw van een traditioneel verzorgings- of verpleeghuis (7 projecten, 132 plaatsen);
3. Middel
Projecten met groepen van 7 of 8 personen, óf met een capaciteit die groter is dan 36 plaatsen maar kleiner of gelijk aan 60 plaatsen (18 projecten, 546 plaatsen);
4. Groot
Projecten die groter zijn dan 61 plaatsen of die groepen hebben van 9 of meer personen (24 projecten, 1.947 plaatsen).

2.2 STATUS VAN DE GEÏNVENTARISEERDE PROJECTEN

De meeste van de geïnventariseerde projecten zitten nog in de pijplijn. In onderstaande tabellen en figuren kijken we naar de status van het project in relatie tot de vier types (klein/vrijstaand, klein/niet vrijstaand, middel, groot) zoals in de vorige paragraaf omschreven.

De status van een project is uitgedrukt in de volgende fasen:

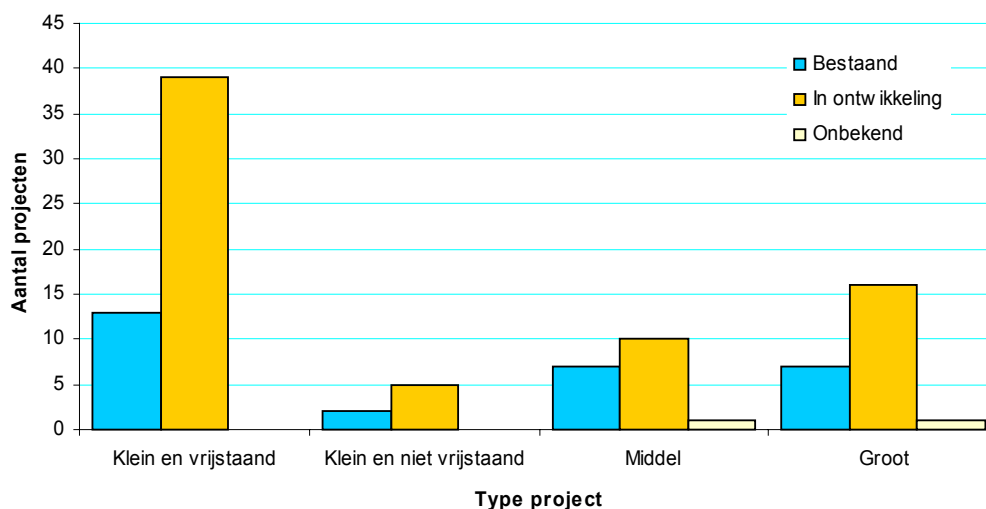
1. Bestaand
Het project draait reeds (29 projecten);
2. Bouw gaande
De bouw is reeds gestart, maar nog niet gereed (10 projecten);
3. Verklaringsfase
De verklaring voor de bouw is aangevraagd of in behandeling (20 projecten);
4. Initiatief
Er zijn reeds contacten gelegd met gemeente of zorgkantoor en de locatie is bekend en soms zijn er ook reeds schetsen gemaakt (38 projecten);
5. Idee
Het idee leeft nog alleen bij de instelling zelf (2 projecten).
6. Onbekend
Van twee projecten is de status niet bekend.

We zien dus dat een redelijk aantal projecten (30%) hard is, want de bouw is reeds gestart of de verklaringsaanvraag bij het College Bouw Ziekenhuisvoorzieningen is reeds ingediend of afgegeven. Een groter aantal projecten (40%) zit in de initiatief- of ideefase. Tot slot is ongeveer 30% van de projecten reeds operationeel.

Tabel 2 Aantal kleinschalige projecten, naar type en status

	<i>Klein en vrijstaand</i>	<i>Klein en niet vrijstaand</i>	<i>Middel</i>	<i>Groot</i>	<i>Totaal</i>
Idee	2	0	0	0	2
Initiatief	24	4	4	6	38
Verklaringsfase	12	1	2	5	20
Bouw gaande	1	0	4	5	10
Bestaand	13	2	7	7	29
Onbekend	0	0	1	1	2
Totaal	52	7	18	24	101

Figuur 2 Aantal geïnventariseerde projecten, naar type en status

In bovenstaande tabel en grafiek zijn de status van het project afgezet tegen het type project. We zien dat veel pijplijnprojecten klein en vrijstaand zijn.

2.3 CAPACITEIT VAN DE GEÏNVENTARISEERDE PROJECTEN

We richten nu onze blik op de *capaciteit* van de projecten en zullen deze capaciteit ook in relatie brengen met de totale intramurale verpleeghuiscapaciteit voor mensen met dementie.

Om te beginnen is hieronder de capaciteit uitgezet tegen het type project en de status van het project.

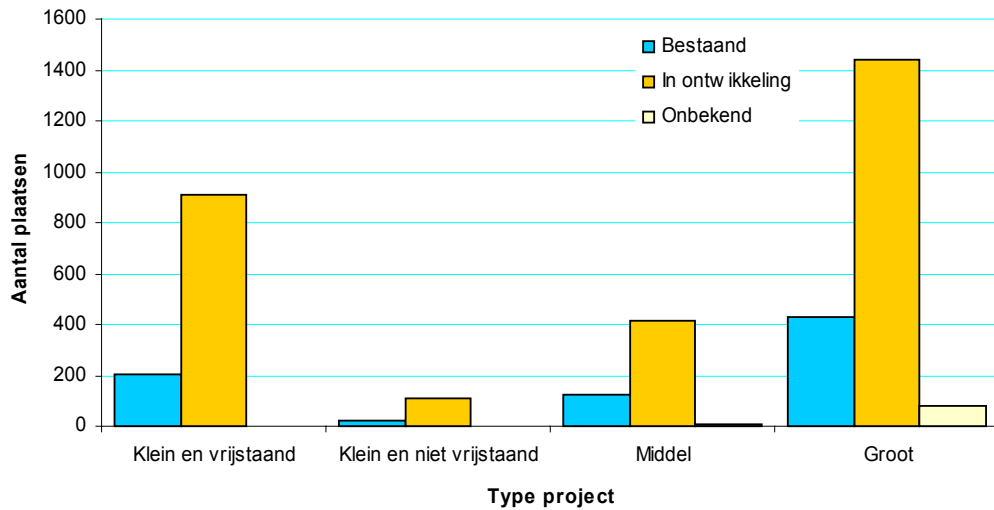
Tabel 3 Capaciteit projecten, naar type en status

	<i>Klein en vrijstaand</i>	<i>Klein en niet vrijstaand</i>	<i>Middel</i>	<i>Groot</i>	<i>Totaal</i>
Idee	50	0	0	0	50
Initiatief	560	96	178	402	1236
Verklaringsfase	284	12	64	498	858
Bouw gaande	12	0	176	537	725
Bestaand	200	24	121	430	775
Onbekend	0	0	7	80	87
Totaal	1106	132	546	1947	3731

In bovenstaande tabel is duidelijk te zien dat de capaciteit van de geïnventariseerde projecten vooral binnen de grote projecten wordt gerealiseerd. Dit zijn projecten – we memoreren de kenmerken even – van 61 plaatsen of meer plus projecten die groepen hebben van 9 of meer personen. In totaal zien we hier een capaciteit van 1.947 plaatsen, waarvan er 430 reeds gerealiseerd zijn.

In vergelijking daarmee scoren de kleine en vrijstaande projecten lager, namelijk in totaal 1.106 plaatsen, waarvan er 200 reeds bestaan. Let wel: in deze categorie zit het grootste aantal projecten, maar de totale capaciteit telt minder zwaar aan.

Figuur 3 Capaciteit geïnventariseerde projecten, naar type en status

Bovenstaande figuur laat nog eens duidelijk zien dat grote projecten de grootste duit in het zakje doen, als het gaat om de capaciteit.

3 KLEINSCHALIGE PROJECTEN

In het vorige hoofdstuk spraken we consequent over “projecten” of “geïnteriseerde projecten”. Onder de 101 geïnteriseerde projecten zitten er waarbij de vraag kan worden gesteld: is dit wel kleinschalig? Er is in het land geen eenstemmigheid over wat onder kleinschalig moet worden verstaan. Iedere grens die getrokken wordt tussen “nog net kleinschalig” en “net niet meer kleinschalig” is daarom voor discussie vatbaar.

Toch komen we er niet onderuit om een grens te trekken, ook in deze rapportage. Dat doen we in de komende paragraaf. Daarin wordt een selectie gemaakt uit de 101 geïnteriseerde projecten. Vervolgens beschrijven we deze projecten aan de hand van een aantal kenmerken.

3.1 DEFINITIE KLEINSCHALIG

We maken vanaf dit punt een strenge keuze: de grote projecten – 61 plaatsen of meer, of groepen van 9 personen of meer – tellen we niet mee als *kleinschalig* project. Kleinschalige projecten, zoals we die hieronder zullen presenteren, definiëren we als volgt:

Definitie kleinschalig project

maximaal 60 plaatsen

groepen van maximaal 8 personen

Projecten die zijn geïntegreerd in traditionele gebouwen – vaak kleinschalige projecten binnen een verzorgingshuis – zijn meegeteld.

Nog steeds is deze definitie tamelijk ruim. Er zullen dus mensen zijn die vinden dat de grens ruimer moet worden getrokken. Maar er zullen evengoed mensen zijn die vinden dat een project bestaande uit 10 groepen van 6 bewoners – dat valt binnen onze definitie – niet meer kleinschalig is.

Aantal kleinschalige projecten in Noord-Holland

Het aantal huidige en toekomstige kleinschalige projecten – volgens bovenstaande definitie – bedraagt 77. De totale capaciteit bedraagt 1.784 plaatsen.

22 van deze projecten draaien reeds. Dus Noord-Holland telt momenteel 22 kleinschalige projecten voor mensen met dementie met een totale capaciteit van 345 plaatsen.

In de pijplijn zitten nog 55 projecten. Die zijn goed voor 1.439 plaatsen die er de komende jaren bij zullen komen. Van deze toekomstige capaciteit zijn 548 plaatsen vrij hard omdat zij in aanbouw zijn of in reeds een verklaring bij het CBZ hebben aangevraagd of verkregen.

Het aantal projecten dat we niet meenemen in onze verdere analyses is 24. Deze projecten zijn in totaal goed voor 1.947 plaatsen. We beschouwen deze projecten als te grootschalig omdat de groepen 9 of meer personen tellen of omdat de totale capaciteit 61 of meer plaatsen telt.

3.2 KLEINSCHALIGE PROJECTEN PER WZV REGIO

Momenteel wordt verpleeghuiscapaciteit nog centraal gepland. De planningseenheid is de WZV-regio (WZV = Wet ziekenhuisvoorzieningen). We kijken hieronder hoe het aantal kleinschalig projecten zich in de verschillende WZV-regio's ontwikkelt.

Huidige capaciteit

We kijken eerst naar de huidige capaciteit van de kleinschalige projecten afgezet tegen de totale PG verpleeghuiscapaciteit per WZV-regio.

In de totale PG verpleeghuiscapaciteit zitten de kleinschalige projecten voor het grootste deel inbegrepen. Dat komt omdat de meeste kleinschalige projecten zijn gebouwd binnen de Wet ziekenhuisvoorzieningen. Het vastgoed wordt dan bekostigd uit de AWBZ. Een klein deel van de projecten is gebouwd als reguliere woning en bewoners betalen dan zelf huur.

Omdat de wachtlijsten voor verpleeghuiszorg behoorlijk lang zijn en verschillen per WZV-regio, houden we daar in onze berekening rekening mee.

We berekenen in onderstaande tabel het percentage kleinschalige capaciteit op de totale capaciteit van verpleeghuizen *plus* de omvang van de wachtlijsten voor verpleeghuiszorg voor mensen met dementie.

Tabel 4 Huidige PG verpleeghuiscapaciteit, wachtlijst en kleinschalige capaciteit

	Capaciteit verpleeghui- zen 2002	Wachtlijst oktober 2003	Capaciteit + wachtlijst	Kleinschalige capaciteit 2005	
				N	%*
t Gooi	763	133	896		0,0%
Noord-Holland Noord	947	153	1100	55	5,0%
Kennemerland	877	145	1022	101	9,9%
Zaanstreek-Waterland	541	89	630		0,0%
Amsterdam	1842	254	2096	177	8,4%
Amstelland-De Meerlanden	305	105	410	12	2,9%
Noord-Holland totaal	5275	879	6154	345	5,6%

NB: WZV-regio Amsterdam omvat de gemeenten Amsterdam en Diemen.

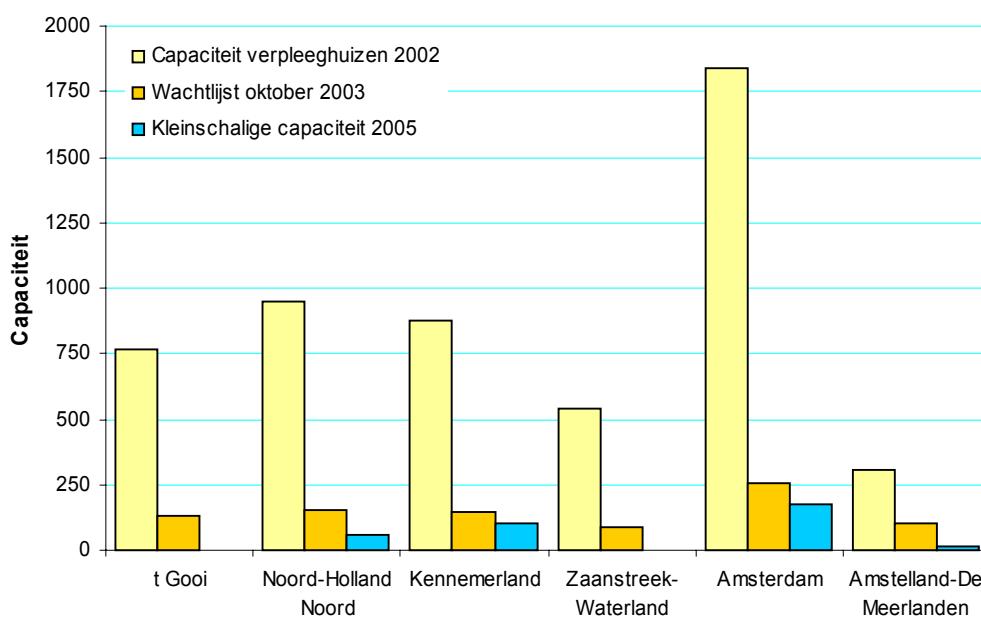
*) Berekening: % = N / (capaciteit verpleeghuizen 2002 + wachtlijst oktober 2003) * 100

Bronnen: wachtlijstgegevens: HHM 2003; verpleeghuiscapaciteit: Prismant 2002.

Op dit moment is 5,6% van de totale verpleeghuiscapaciteit voor mensen met dementie kleinschalig. Dit komt neer op 345 kleinschalige plaatsen (in 22 kleinschalige projecten) op een totale capaciteit van 5.275 verpleeghuisbedden plus nog eens een wachtlijst voor PG-bedden van 879 personen.

De spreiding van deze kleinschalige projecten is groot. Sommige regio's hebben nauwelijks of geen capaciteit, zoals 't Gooi, Zaanstreek-Waterland en Amstelland-de Meerlanden. De regio Kennemerland is koploper op dit moment, met 9,9% kleinschalige capaciteit. De regio's Noord-Holland Noord en Amsterdam zitten daar tussen in.

Figuur 4 Huidige PG verpleeghuiscapaciteit, wachtlijst en kleinschalige capaciteit

Conclusie: momenteel is kleinschalige zorg nauwelijks beschikbaar in Noord-Holland.

Uitbreiding of verplaatsing van capaciteit

Zodadelijk maken we de berekening van de toekomstige kleinschalige capaciteit. Maar voor we daar aan beginnen is een klein uitstapje noodzakelijk.

Geïnterviewd is welke kleinschalige projecten in de toekomst worden gerealiseerd. Beseft moet worden dat de toekomstige nieuwe kleinschalige projecten lang niet allemaal een uitbreiding van de capaciteit betekenen. Sterker: de meeste projecten ontstaan als gevolg van het slopen of renoveren van bestaande traditionele verpleeghuizen. Het beleid is er al jaren op gericht om meerpersoonskamers te vervangen door eenpersoonskamers. Soms is dat voor elkaar te krijgen door middel van een ingrijpende renovatie. Soms is renovatie geen optie en is sloop en vervangende nieuwbouw nodig. In beide gevallen wordt oude capaciteit nieuw gebouwd, op een andere plaats, en vaak kleinschalig zoals uit het onderzoek is gebleken.

In de komende tabel is aangegeven hoeveel plaatsen er echt bij komen (uitbreiding) en hoeveel plaatsen in feite vervangende nieuwbouw zijn. We hebben alleen de gegevens van de eigen inventarisatie beschikbaar. Er zal ook sprake zijn van enige uitbreiding van traditionele capaciteit, maar deze is ons niet bekend.

Tabel 5 *Uitbreiding of verplaatsing van capaciteit*

WZV-regio	Kleinschalig				> 60 of groepsgrootte > 8			
	Totaal	Bestaand	Uitbrei- ding	Verplaat- sing	Totaal	Bestaand	Uitbrei- ding	Verplaat- sing
't Gooi	112	0	84	28	224	85	0	139
Noord-Holland Noord	366	55	184	127	727	152	120	455
Kennemerland	223	101	33	89	300	109	0	191
Zaanstreek-Waterland	264	0	200	64	122	0	77	45
Amsterdam	675	177	48	450	460	84	78	298
Amstelland-De Meerlanden	120	12	6	102	114	0	0	36
Noord-Holland totaal	1.760	345	555	860	1.947	430	275	1.164

Uit de cijfers blijkt dat de meeste kleinschalige capaciteit het gevolg is van sloop of renovatie van bestaande verouderde huizen: 860 plaatsen in de kleinschalige projecten, en nog eens 1.164 plaatsen in de overige geïnventariseerde projecten (te weten projecten van meer dan 60 plaatsen of met groepen van 9 of meer personen). De uitbreiding van de capaciteit komt er bekaaid vanaf: 555 kleinschalige plaatsen, en 275 grootschalige plaatsen.

Conclusie: de groei van kleinschalige projecten die uit de inventarisatie naar voren komt, betreft voor het grootste deel vervangende nieuwbouw voor bestaande capaciteit en is voor een kleiner deel uitbreiding van capaciteit.

Toekomstige capaciteit

Gewapend met bovenstaande kennis, gaan we nu nader kijken naar de toekomstige kleinschalige capaciteit in relatie tot de totale intramurale verpleeghuiscapaciteit voor mensen met dementie.

In onderstaande tabel hebben we alle kleinschalige projecten die in de pijplijn zitten opgeteld en afgezet tegen de totale toekomstige capaciteit.

Tabel 6 *Toekomstige kleinschalige capaciteit*

	Capaciteit	Uitbreiding	Uitbreiding	Totale toe-	Totale toekomstige klein-	
	verpleeghui- zen 2002	kleinschalige capaciteit	grootschali- ge capaciteit	komstige capaciteit	N	%*
t Gooi	763	84	0	847	112	13%
Noord-Holland Noord	947	184	120	1251	366	29%
Kennemerland	877	33	0	910	223	25%
Zaanstreek-Waterland	541	200	77	818	264	32%
Amsterdam	1842	48	78	1968	675	34%
Amstelland-De Meerlanden	305	6	0	311	120	39%
Noord-Holland totaal	5275	555	275	6105	1760	29%

NB: de totale toekomstige kleinschalige capaciteit is 1.784. Van 1 project (Evian Zorg) weten we echter niet waar het gerealiseerd wordt. Daarom blijft de optelling in deze tabel steken op 1.760 plaatsen.

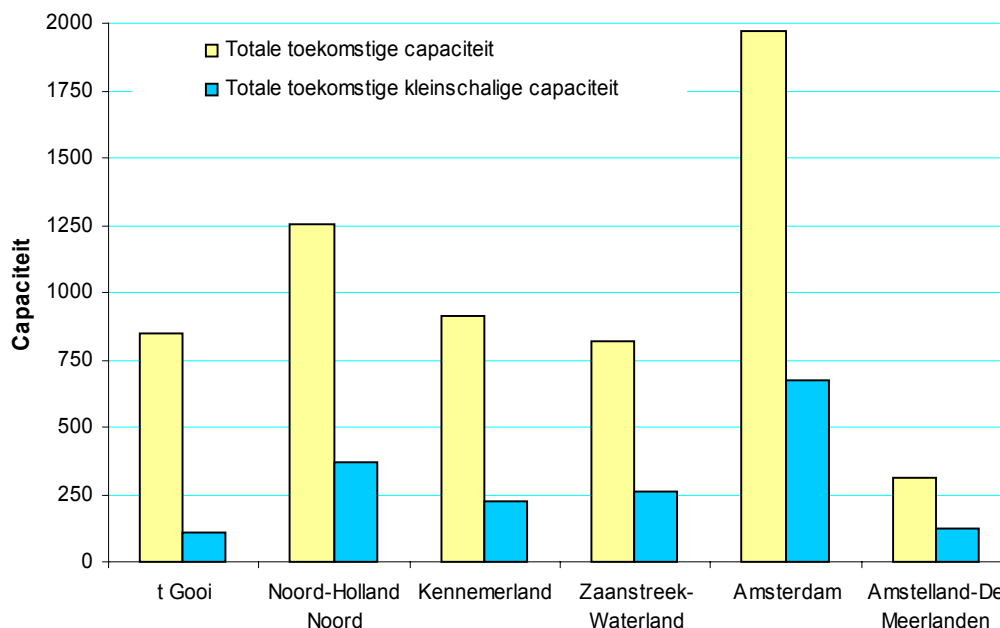
*) Berekening: % = N / totale toekomstige capaciteit * 100

Het zal nu duidelijk zijn, na wat we hierboven over uitbreiding versus vervanging hebben gezegd, dat het merendeel van de kleinschalige capaciteit in de toekomst vervanging betreft van bestaande verouderde capaciteit. We kunnen uit de inventarisatie opmaken dat de totale capaciteit in provincie Noord-Holland, die in 2002 5.275 plaatsen betrof, groeit met 555 plaatsen kleinschalig plus 275 plaatsen grootschalig, plus nog een onbekend aantal traditionele bedden. De totale toekomstige capaciteit is dus minstens 6.105 plaatsen.

Het aantal kleinschalige plaatsen groeit van 5,6% van de totale capaciteit naar 29%, van 345 plaatsen naar 1.760 plaatsen, een toename met 1.415 plaatsen. We zien dus een flinke groei van de kleinschalige capaciteit.

Kijken we naar de verdeling van kleinschalige capaciteit over de regio's, dan zien we, in bovenstaande tabel, opnieuw een uiteenlopend beeld. Amstelland-De Meerlanden, op dit moment nog een regio met weinig kleinschalige projecten, maakt de komende jaren een flinke inhaalslag en belandt daarmee op de eerste plaats met in totaal 39% kleinschalige capaciteit. Amsterdam en Diemen zijn op de tweede plaats blijven staan. De kleinschalige capaciteit groeit van 8,4% naar 34%. Op de derde plaats staat regio Zaanstreek-Waterland, die uit het niets – 0% - weet op te klimmen. In Noord-Holland Noord is de capaciteitsgroei gemiddeld, namelijk 29%, en deze regio komt op de vierde plaats te staan. Kennemerland moet zijn eerste positie afstaan en Amstelland-De Meerlanden en zakt zelf naar de vijfde plaats, maar nog steeds met een toename van de kleinschalige capaciteit tot 25%. 't Gooi is hekkesluiter met een duidelijk achterblijvende ontwikkeling: 13% van de capaciteit is in de toekomst kleinschalig. In onderstaande figuur zijn de absolute cijfers weergegeven.

Figuur 5 Toekomstige kleinschalige capaciteit afgezet tegen de totale intramurale capaciteit

Opgemerkt moet worden dat de sterke groei in bepaalde regio's samenhangt met de aanwezigheid in die regio's van ondernemende zorgaanbieders. Zie de bijlage "Initiatieven per organisatie".

3.3 KLEINSCHALIGE PROJECTEN EN PREVALENTIE DEMENTIE PER WZV-REGIO

In deze paragraaf vergelijken we de ontwikkeling van kleinschalige projecten met de prevalentie³ van dementie. In de komende tabel staan eerst de cijfers van dit moment, gevolgd door de cijfers van 2009. Gerekend is alsof alle in dit onderzoek geïnventariseerde projecten dan reeds gerealiseerd zijn; dat is wat optimistisch.

Op dit moment (zie tabel) staat tegenover 28.296 mensen met dementie in de provincie 345 plaatsen in kleinschalige groepswoonruimten; dat is 1,2%. In 2009 is het aantal mensen met dementie gestegen tot 30.182 maar is ook het aantal kleinschalige plaatsen flink toegenomen tot 1.760, zodat het percentage is toegenomen tot 5,8%.

De situatie verschilt aanzienlijk van regio tot regio. We zien dat Amsterdam voorloopt in het ontwikkelen van kleinschalige projecten in verhouding tot de problematiek: op iedere 1.000 mensen met dementie zijn 92 kleinschalige plaatsen. 't Gooi komt op de laatste plaats; hier zijn maar 30 kleinschalige plaatsen op iedere 1.000 mensen met dementie.

³ De berekening van het aantal dementerenden is gebaseerd op de prevalentie cijfers die gehanteerd zijn door de Gezondheidsraad ("Dementie", 2002) en de bevolkingscijfers en bevolkingsprognose van de provincie Noord-Holland.

Tabel 7 Kleinschalige capaciteit afgezet tegen de groei van het aantal dementerenden

	Aantal Kleinschalige capaciteit demente- renden 2005 ⁴		Aantal Kleinschalige capaciteit demente- renden 2009		Aantal Kleinschalige capaciteit toekomst	
	N	%	N	%	N	%
t Gooi	3.545	0,0%	3.769		112	3,0%
Noord-Holland Noord	6.333	55	0,9%	7.079	366	5,2%
Kennemerland	4.958	101	2,0%	5.192	223	4,3%
Zaanstreek-Waterland	3.157		0,0%	3.488	264	7,6%
Amsterdam	7.357	177	2,4%	7.334	675	9,2%
Amstelland-De Meerlan- den	2.946	12	0,4%	3.320	120	3,6%
Noord-Holland	28.296	345	1,2%	30.182	1760	5,8%

3.4 AMSTERDAM VERSUS DE REST VAN NOORD-HOLLAND

In Amsterdam zijn relatief veel initiatieven te vinden. Dat blijkt uit de hierboven gepresenteerde cijfers. We maken in de komende paragrafen onderscheid tussen Amsterdam en de rest van Noord-Holland. In de volgende tabel is het aantal kleinschalige projecten en de capaciteit daarvan gesplitst naar Amsterdam en de rest van Noord-Holland.

Tabel 8 Totaal aantal kleinschalige projecten (bestaand en toekomstig) verdeeld naar Amsterdam en de rest van Noord-Holland

	Aantal kleinschalige projecten	Capaciteit
Amsterdam*	26	615
Rest Noord-Holland	51	1.169
Noord-Holland totaal	77	1.784

*) Exclusief Diemen: in deze rapportage zit Diemen inbegrepen bij de rest van Noord-Holland

3.5 JAAR VAN REALISATIE

Gevraagd is naar het jaar waarin het project is gestart of naar verwachting gaat starten. De uitkomst is weergegeven in onderstaande tabel en in de grafiek verderop.

De cijfers laten een piek zien in 2006. Maar dit is voor een deel optimisme bij de betrokken organisaties. Projecten lopen doorgaans uit en zijn zelden vroeger klaar dan bedoeld. Een deel van de piek van 2006 zal waarschijnlijk gespreid worden over de jaren

⁴ Door een gemeentelijke herindeling (samenvoeging Limmen en Akersloot met Castricum) valt de regioindeling voor het aantal verpleeghuisplaatsen niet samen met die voor de bevolkingsgegevens. Limmen en Akersloot horen in het eerste geval bij Noord-Holland Noord, en in het tweede geval bij Kennemerland.

daarna. De laatste kolom "onbekend" bevat ook projecten die mogelijk verderweg liggen dan 2010. Er moet ook rekening mee gehouden worden dat projecten niet van de grond komen. Maar ook dat nieuwe initiatieven zullen ontstaan.

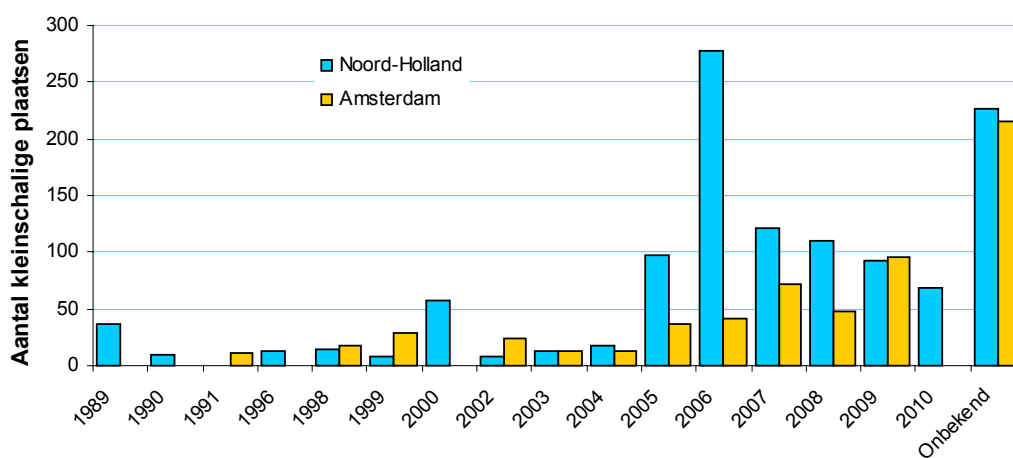
Goed zichtbaar is de opleving in de ontwikkeling van kleinschalig wonen die dit jaar is ingezet. Het jaar 2005 lijkt het begin te zijn van een trendbreuk.

Tabel 9 Aantal en capaciteit kleinschalige projecten naar startjaar

Startjaar	Noord-Holland ex A'dam*		Amsterdam	
	Aantal	Capaciteit	Aantal	Capaciteit
1989	1	36		
1990	1	10		
1991			2	11
1996	1	12		
1998	2	14	1	18
1999	1	8	2	28
2000	2	58		
2002	1	8	1	24
2003	1	12	1	12
2004	1	17	1	12
2005	3	98	2	36
2006	12	277	1	42
2007	5	122	3	72
2008	5	110	2	48
2009	3	92	3	96
2010	2	69		
Onbekend	10	226	7	216
Totaal	51	1.169	26	615

*) Exclusief Amsterdam, inclusief Diemen

Figuur 6 Aantal en capaciteit kleinschalige projecten naar startjaar

3.6 STATUS

Een minderheid van de projecten is reeds gerealiseerd: 22. De overige 55 projecten zijn in ontwikkeling. Zij verkeren in verschillende stadia van ontwikkeling. Van een idee binenshuis tot en met een project in aanbouw.

Tabel 10 Aantal en capaciteit kleinschalige projecten naar status

Status	Noord-Holland ex A'dam		Amsterdam	
	Aantal	Capaciteit	Aantal	Capaciteit
Idee	2	50		
Initiatief	23	558	9	276
Verklaringsfase	11	240	4	120
Bouw gaande	4	146	1	42
Draait	10	168	12	177
Onbekend	1	7		
Totaal	51	1.169	26	615

De meeste projecten zitten in het initiatiefstadium. Er wordt in dat geval al wel gesproken met de gemeente en/of het zorgkantoor en er zijn vaak al schetsen gemaakt, maar er is nog geen verklaringsaanvraag ingediend bij het zorgkantoor. Projecten die buiten de WZV worden gerealiseerd en die al in een vergevorderd stadium van voorbereiding zijn, zijn vermeld onder "initiatief".

3.7 GROEPSGROOTTE

Gevraagd is naar de groepsgrootte van de projecten. Ter herinnering: in dit hoofdstuk worden alleen projecten meegeteld die groepen hebben van 8 of minder personen. Sommige projecten hebben meerder groepsgrootten. In onderstaande tabel zijn de resultaten weergegeven.

Tabel 11 Aantal en capaciteit kleinschalige projecten naar groepsgrootte

Aantal personen per groep	Noord-Holland ex A'dam		Amsterdam	
	Aantal	Capaciteit	Aantal	Capaciteit
4	1	24		
5	14	267	1	5
6	25	630	21	468
7	8	216	2	102
8	3	32	2	40
Totaal	51	1.169	26	615
Projecten met meerdere groepsgrootten:				
6	1			
8	2		1	

Projecten met groepen van 6 bewoners zijn het populairst. Ook projecten met groepen van 5 personen komen veelvuldig voor. Een inhoudelijke opmerking: groepsgrootte zegt niet altijd iets; een project kan namelijk twee groepen als organisatorische eenheid beschouwen en daar de teamstructuur op aanpassen. In die gevallen zie je vaak dat twee woonkamers aan elkaar grenzen en de deur ertussen semi-permanent open staat.

3.8 OMVANG CLUSTER

We kijken in deze paragraaf naar de grootte van de projecten. De grootte kan afgemeten worden aan het aantal groepswoningen binnen het project en aan het totaal aantal bewoners van het project.

Aantal groepswoningen in het project

Te beginnen met het aantal groepswoningen in het project, zie onderstaande tabel.

Tabel 12 Aantal en capaciteit kleinschalige projecten naar aantal groepswoningen in het project

Aantal groepen in het project	Noord-Holland ex A'dam		Amsterdam	
	Aantal	Capaciteit	Aantal	Capaciteit
1	4	30	2	11
2	7	86	6	76
3	5	92	2	42
4	25	566	11	264
5	2	60		
6	5	178	3	114
7	1	49		
8	1	48	2	108
10	1	60		
Totaal	51	1.169	26	615

De grootte van de projecten blijkt zeer variabel te zijn, van 1 tot en met 10 groepswoningen in een project en alles wat daartussen zit. Een duidelijke piek is evenwel te zien bij projecten met vier groepen.

Capaciteit van het project

De tweede variabele die we beschouwen is het totaal aantal plaatsen per kleinschalig project.

Tabel 13 Aantal en capaciteit kleinschalige projecten naar capaciteit van het project

Capaciteit van het project	Noord-Holland ex A'dam		Amsterdam	
	Aantal	Capaciteit	Aantal	Capaciteit
1 – 12	10	100	7	71
13 – 24	29	612	14	322
25 – 36	8	254	2	72
37 – 48	2	94	2	90
49 – 60	2	109	1	60
Totaal	51	1.169	26	615

Het merendeel van de projecten heeft tussen de 13 en 24 plaatsen. Het komt er – samenvattend – op neer dat projecten bestaande uit vier clusters van 5 of zes personen het meest populair zijn bij initiatiefnemers.

3.9 ZWAARTE BEWONERS

We hebben ook gevraagd hoe ernstig dementerend de bewoners van het project zijn, onderscheid makend naar “begeleierungsbehoevend”, gelijk aan verpleeghuis, en een zwaartecategorie daartussenin. De uitkomsten zijn niet erg betrouwbaar. Initiatiefnemers zeggen al snel dat het project qua zwaarte gelijk staat aan het verpleeghuis. Aan de indicaties af te meten zal het inderdaad moeilijk zijn om een reëel beeld te schetsen van de zwaarte van de zorgvraag van de geïndiceerde persoon. De indruk bestaat dat de indicaties nogal wisselen, wat minder terug te voeren is op de vraag van de cliënt als wel de kennis en het inzicht van de indicatiesteller.

Tabel 14 Aantal en capaciteit kleinschalige projecten naar zwaarte van de bewoners

Zwaarte van de bewoners	Noord-Holland ex A'dam		Amsterdam	
	Aantal	Capaciteit	Aantal	Capaciteit
Begeleidingsbehoevend	3	26	1	16
Licht tot matig dementerend	5	59	5	72
Gelijk aan verpleeghuis	43	1084	19	509
Onbekend			1	18
Totaal	51	1169	26	615

Als gezegd: organisaties beschouwen een project al gauw als gelijkwaardig aan het verpleeghuis. Deze uitkomst moet waarschijnlijk met een korreltje zout worden genomen.

3.10 LIGGING

De localisering van kleinschalige projecten loopt zeer uiteen. Naast stand-alone projecten heb je ook projecten die binnen een verzorgingshuis liggen, bijvoorbeeld een verbouwde etage. Onderstaande tabel vat de uitkomsten van het onderzoek samen.

Tabel 15 Aantal en capaciteit kleinschalige projecten naar ligging van het project

Ligging van het project	Noord-Holland ex A'dam		Amsterdam	
	Aantal	Capaciteit	Aantal	Capaciteit
Gekoppeld aan verzorgingshuis	13	260	2	58
Gekoppeld aan verpleeghuis	1	60		
Geïntegreerd in verzorgingshuis	6	124	2	36
Geïntegreerd in verpleeghuis	2	53	1	60
Op afstand moederhuis, in zelfde plaats	10	255	16	329
Op afstand moederhuis, andere plaats	15	291	1	12
Geheel zelfstandig	2	72	4	120
Onbekend	2	54		
Totaal	51	1.169	26	615

Een vrij groot aantal projecten is gekoppeld aan een verzorgingshuis, namelijk 15 stuks. Maar de meeste projecten liggen toch zelfstandig, hetzij in dezelfde plaats als het moederhuis (26 projecten), in een andere plaats dan het moederhuis (16), of geheel zelfstandig, dus een eigen erkenning (6 projecten).

3.11 BEKOSTIGING VASTGOED

Er is reeds enkele malen onderscheid gemaakt naar het type bekostiging van het vastgoed. Grofweg zijn er twee gangbare bekostigingsmodellen: WZV (Wet ziekenhuisvoorzieningen) – waarbij alle kosten, ook de huisvesting, voor rekening van de AWBZ komen – en scheiden wonen en zorg, waarbij alleen de zorg voor rekening van de AWBZ komt en de overige kosten voor rekening van de bewoner en een groot aantal subsidieregelingen op allerlei gebieden.

Tabel 16 Aantal en capaciteit kleinschalige projecten naar bekostiging van het vastgoed

Bekostiging vastgoed	Noord-Holland ex A'dam		Amsterdam	
	Aantal	Capaciteit	Aantal	Capaciteit
WZV	41	980	15	406
Scheiden wonen en zorg	7	106	11	209
Combinatie	1	46		
Onbekend	2	37		
Totaal	51	1.169	26	615

De meeste projecten, 46 van de 77, zijn of worden gerealiseerd binnen de WZV. Toch nog 18 projecten zijn of worden gerealiseerd binnen de volkshuisvesting (scheiden wonen en zorg). Opmerking: aanvankelijk was scheiden wonen en zorg een gangbare manier om kleinschalige projecten te realiseren. Sinds 2004 is de WZV weer in zwang, omdat het College Bouw Ziekenhuisvoorzieningen haar beleid wijzigde en kleinschalige projecten voortaan haar goedkeuring gaf.

3.12 EIGENDOM VASTGOED

Los van de vraag hoe het vastgoed van een project bekostigd is, kan het al dan niet eigendom van de instelling dan wel een woningcorporatie zijn. We hebben de vraag voorgelegd aan de projecten:

Tabel 17 Aantal en capaciteit kleinschalige projecten naar eigendom van het vastgoed

Eigendom vastgoed	Noord-Holland ex A'dam		Amsterdam	
	Aantal	Capaciteit	Aantal	Capaciteit
Instelling	23	531	2	84
Woningcorporatie	23	558	23	495
Onbekend	5	80	1	36
Totaal	51	1.169	26	615

Meer dan de helft van de projecten is (of wordt) eigendom van een woningcorporatie. In Amsterdam is de betrokkenheid van woningcorporaties zelfs overweldigend groot. Dit heeft te maken met de schaarste aan locaties en de kosten van de ontwikkeling van projecten. Het is voor instellingen in de hoofdstad moeilijk om zelfstandig aan goede locaties te komen en dan ook nog een project te bouwen binnen het budget. Maar ook buiten Amsterdam zijn woningcorporaties vaak eigenaar van het vastgoed.

3.13 HERKOMST CAPACITEIT

Eerder in deze rapportage is al onderbouwd dat de meeste projecten geen uitbreiding van de capaciteit aan plaatsen voor mensen met dementie betekenen, maar vervanging van verouderde capaciteit. In onderstaande tabel vatten we voor de volledigheid deze cijfers nog eens samen, nu onderscheiden naar Amsterdam en de rest van Noord-Holland.

Tabel 18 Aantal en capaciteit kleinschalige projecten naar herkomst capaciteit

Herkomst capaciteit	Noord-Holland ex A'dam		Amsterdam	
	Aantal	Capaciteit	Aantal	Capaciteit
Nieuw	22	522	7	107
Bestaand	18	429	16	462
Nieuw en bestaand	10	206		
Onbekend	1	12	3	46
Totaal	51	1.169	26	615

3.14 ANDERE DOELGROEPEN

Er is ook gevraagd naar combinaties met andere doelgroepen: mensen met een verstandelijke of een lichamelijke beperking of cliënten van de geestelijke gezondheidszorg.

Tabel 19 Andere doelgroepen in combinatie met kleinschalige projecten voor mensen met dementie

Combinatie met verstandelijk gehandicapten?	Noord-Holland Aantal	Amsterdam Aantal
Ja	13	2
Nee	38	24
Totaal	51	26

Combinatie met lichamelijk gehandicapten?	Noord-Holland	Amsterdam
Ja	9	6
Nee	42	20
Totaal	51	26

Combinatie met cliënten GGZ?	Noord-Holland	Amsterdam
Ja	3	2
Nee	48	24
Totaal	51	26

Combinaties met andere doelgroepen komen inderdaad regelmatig voor. Opgemerkt dient te worden dat bovenstaande cijfers vooral de intenties van de initiatiefnemers weergeven en het in veel gevallen lang niet zeker is dat de opzet slaagt. Daar waar sprake is van andere doelgroepen is vrijwel altijd ook sprake van een tweede zorgaanbieder die de expertise bezit om die doelgroep zorg te verlenen. Het is dus niet zo dat aanbieders van ouderenzorg zelf een nieuwe markt proberen aan te boren.

3.15 WWZ-PLAN

Tot slot nog enkele gegevens over de integrale benadering van wonen, welzijn en zorg op lokaal niveau. Hoewel het onderzoek niet naar de details daarvan gevraagd heeft, is wel bekend dat veel initiatieven gecombineerd worden met andere functies, bijvoorbeeld wijksteunpunten, ouderenhuisvesting, soms ook commerciële functies.

Tabel 20 Aantal projecten (buiten Amsterdam) dat onderdeel vormt van een gemeentelijk plan wonen, welzijn en zorg

	Aantal	Capaciteit
Deel gemeentelijk plan WWZ?		
Ja	9	255
Nee	42	914
Totaal	51	1.169

De initiatiefnemers is gevraagd of het project onderdeel uitmaakt van een gemeentelijk plan voor wonen, welzijn en zorg. Negen initiatieven – buiten Amsterdam – voldoen daar inderdaad aan. Zie bovenstaande cijfers.

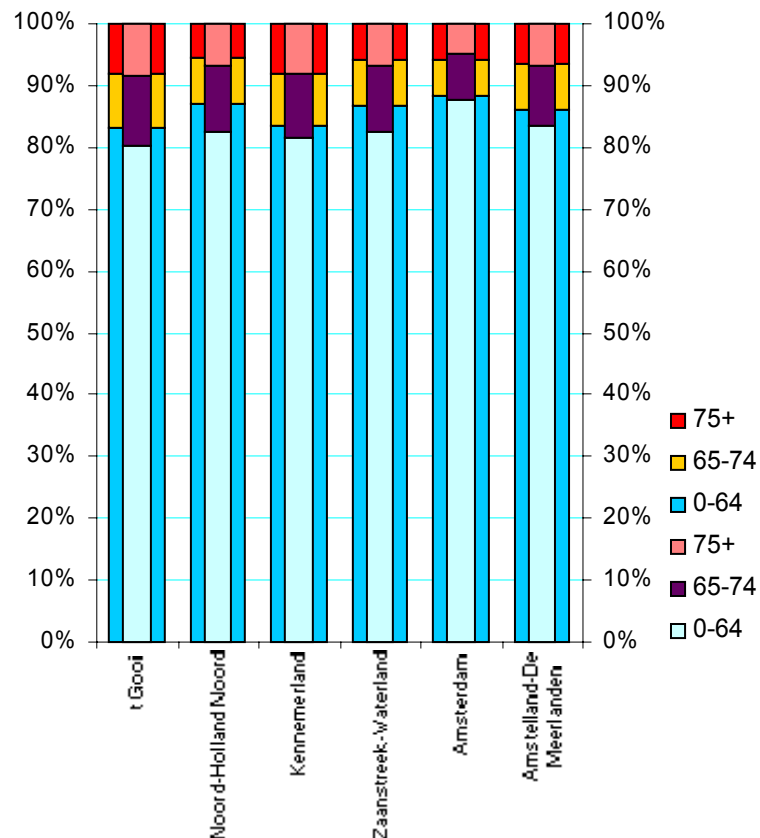
4 BEVOLKING NOORD-HOLLAND

Door de recente verschuiving in de immigratie- en emigratiecijfers zijn de bestaande bevolkingsprognoses aan herziening toe. Beperken we ons tot het aantal ouderen, dan zijn de bestaande prognoses goed bruikbaar.

We baseren ons op prognoses die zijn opgesteld door de provincie Noord-Holland. Ten tijde van het onderzoek was een revisie onderweg. Die is echter niet meegenomen.

Onderstaande figuur geeft een overzicht van de volledige populatie van de zes WZV-regio's, onderverdeeld in drie leeftijdscategorieën: 0-64 jaar, 65-74 jaar en 75 jaar en ouder. Voor het voorkomen van dementie is vooral de groep 75-plussers van belang. De figuur geeft de situatie weer in het jaar 2005 (brede kolom) en het jaar 2015 (smalle kolom) daar binnen.

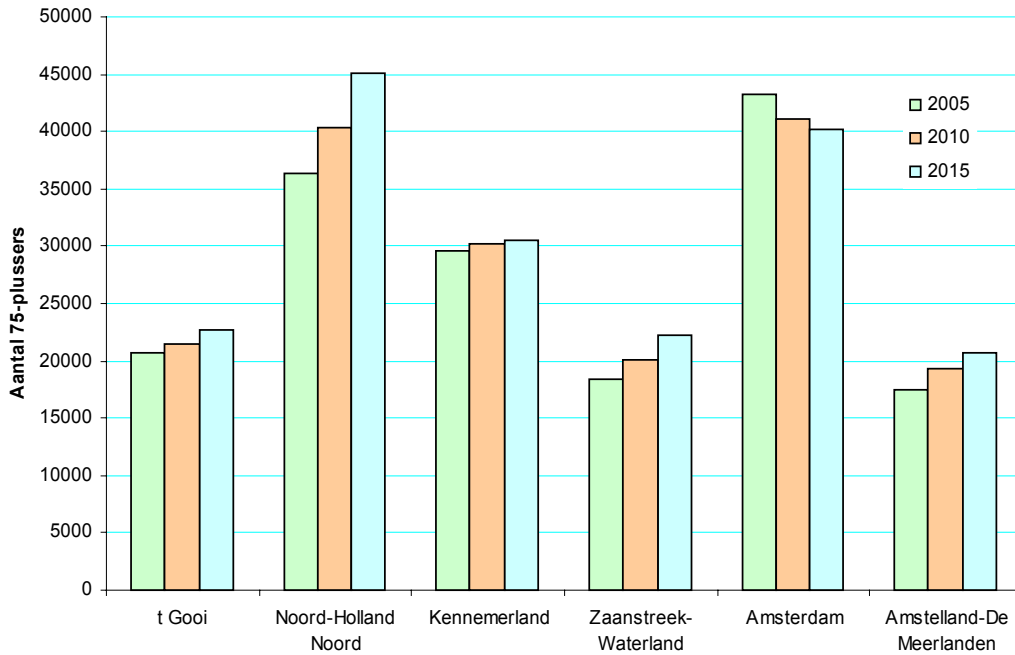
Figuur 7 Relatieve ontwikkeling van de bevolking naar WZV-regio, 2005 (brede kolom) en 2015 (smalle kolom)

Af te lezen valt dat de Amsterdamse bevolking het minste ouderen telt en nauwelijks verder vergrijsd. De groep 75-plussers neemt zelfs af. De leeftijdsgroep daaronder groeit wél. Dat betekent natuurlijk dat voor de jaren na 2015 weer een stijging van het aantal 75-plussers mag worden verwacht.

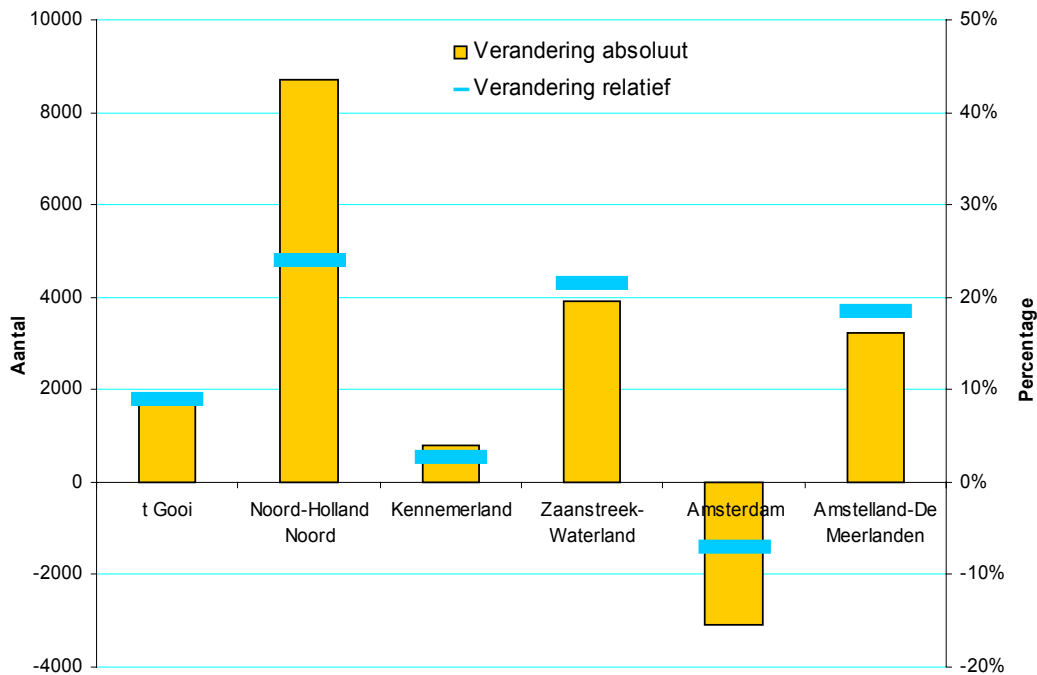
De absolute aantallen ouderen, 75-plussers om precies te zijn, zijn weergegeven in de volgende figuur.

Figuur 8 Ontwikkeling van het aantal 75-plussers, naar WZV-regio, 2005-2015

Wat deze figuur ons leert, is dat het aantal 75-plussers in Amsterdam in absolute zin het grootste is. Maar Amsterdam wordt ras ingehaald door het landelijke gebied Noord-Holland Noord, waar het aantal 75-plussers snel stijgt.

Figuur 9 Verandering (absoluut en percentueel) van het aantal 75-plussers, naar WZV-regio, tussen 2005 en 2009

Bovenstaande figuur laat de trend tussen nu en 2009 duidelijk zien, zowel in absolute cijfers (toe- afname van het aantal 75-plussers) als in procenten. Er is voor gekozen om 2009 in beeld te brengen omdat het Stimuleringsprogramma Wonen, Welzijn en Zorg tot dat jaar loopt. Noord-Holland Noord is de grote stijger. En Amsterdam is de opvallende daler. De vergrijzing in 't Gooi en Kennemerland is het geringst. Zaanstreek-Waterland en Amstelland-De Meerlanden lopen in relatieve zin niet ver achter Noord-Holland Noord.

5 DEMENTIE IN NOORD-HOLLAND

Op basis van de prevalentiegegevens van dementie die door de Gezondheidsraad in 2002 zijn gebruikt voor de berekening van de ontwikkeling die ons te wachten staat, en die gebaseerd zijn op de diagnoseschaal DSM-III-R, hebben we berekend hoe het aantal dementerenden zich in Noord-Holland gaat ontwikkelen. De basis zijn de bevolkingsprognoses van de provincie, uitgesplitst naar 5-jaarcategorieën (dit is noodzakelijk om een goede schatting te krijgen van het aantal mensen met dementie) en naar sexe.

5.1 AANTAL MENSEN MET DEMENTIE

In onderstaande tabel is de berekening weergegeven voor het jaar 2005 en uitgesplitst naar de zes WZV-regio's van Noord-Holland.

Tabel 21 Aantal mensen met dementie in Noord-Holland, naar WZV-regio, 2005

	2005		
	Mannen	Vrouwen	Totaal
t Gooi	1.236	2.309	3.545
Noord-Holland Noord	2.422	3.911	6.333
Kennemerland	1.689	3.269	4.958
Zaanstreek-Waterland	1.211	1.946	3.157
Amsterdam	2.496	4.861	7.357
Amstelland-De Meerlanden	1.096	1.850	2.946
Noord-Holland totaal	10.150	18.146	28.296

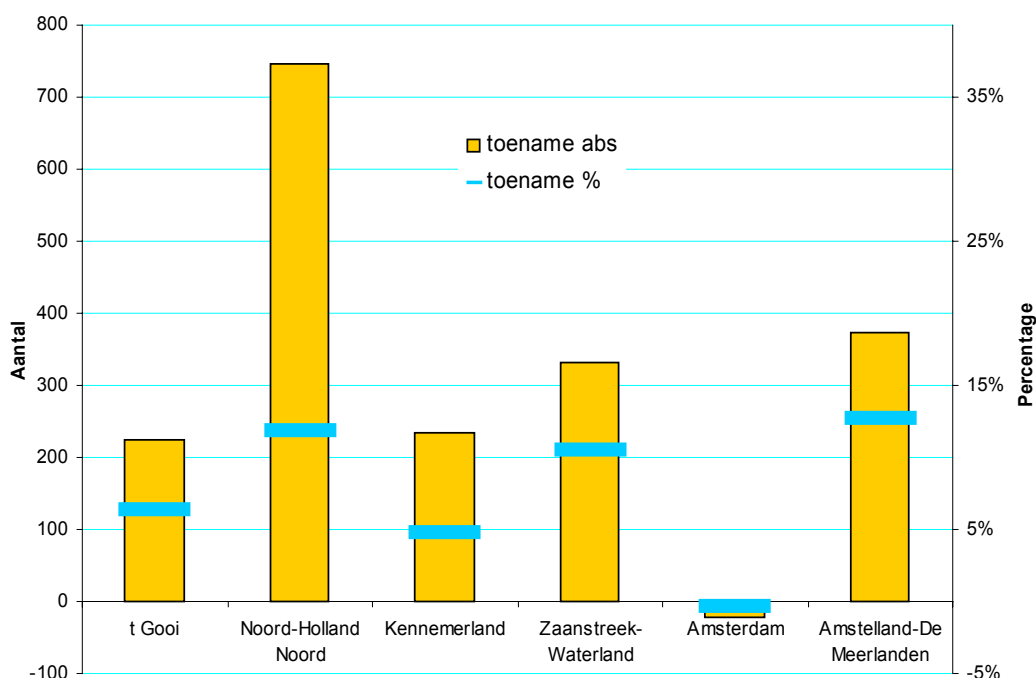
Het zal niet verbazen dat Amsterdam in bovenstaande tabel wederom komt bovendrijven als de regio met het grootste aantal mensen met dementie. Het patroon is vrijwel gelijk aan die van het aantal 75-plussers, omdat het aantal dementerenden rechtstreeks verband houdt met het aantal 75-plussers.

Tabel 22 Verandering (absoluut en percentueel) van het aantal mensen met dementie, naar WZV-regio, tussen 2005 en 2009

	2005	2009		
	Aantal	Aantal	toename abs	toename %
t Gooi	3.545	3.769	224	6%
Noord-Holland Noord	6.333	7.079	746	12%
Kennemerland	4.958	5.192	234	5%
Zaanstreek-Waterland	3.157	3.488	331	10%
Amsterdam	7.357	7.334	-23	0%
Amstelland-De Meerlanden	2.946	3.320	374	13%
Noord-Holland totaal	28.296	30.182	1.886	7%

Dit verband wordt ook zichtbaar in bovenstaande tabel en onderstaande grafiek, waarin de verandering van het aantal mensen met dementie tussen 2005 en 2009 is becijferd.

Figuur 10 Verandering (absoluut en percentueel) van het aantal mensen met dementie, naar WZV-regio, tussen 2005 en 2009

Bovenstaande tabel en grafiek laten zien dat tussen 2005 en 2009 het aantal dementiërenden in alle WZV-regio's toeneemt, op Amsterdam na, waar het aantal nagenoeg gelijk blijft. Over de hele linie is de toename 7%, of 1.886 personen. In sommige regio's is de toename sterker dan in andere, bijvoorbeeld Amstelland-De Meerlanden (13%), Noord-Holland Noord, Zaanstreek-Waterland. In 't Gooi en Kennemerland is de groei met 6% respectievelijk 5% beperkt.

In de komende tabel kijken we verder in de toekomst, namelijk 2015, en opnieuw berekenen we het voorkomen van dementie zich ontwikkelt in de verschillende WZV regio's.

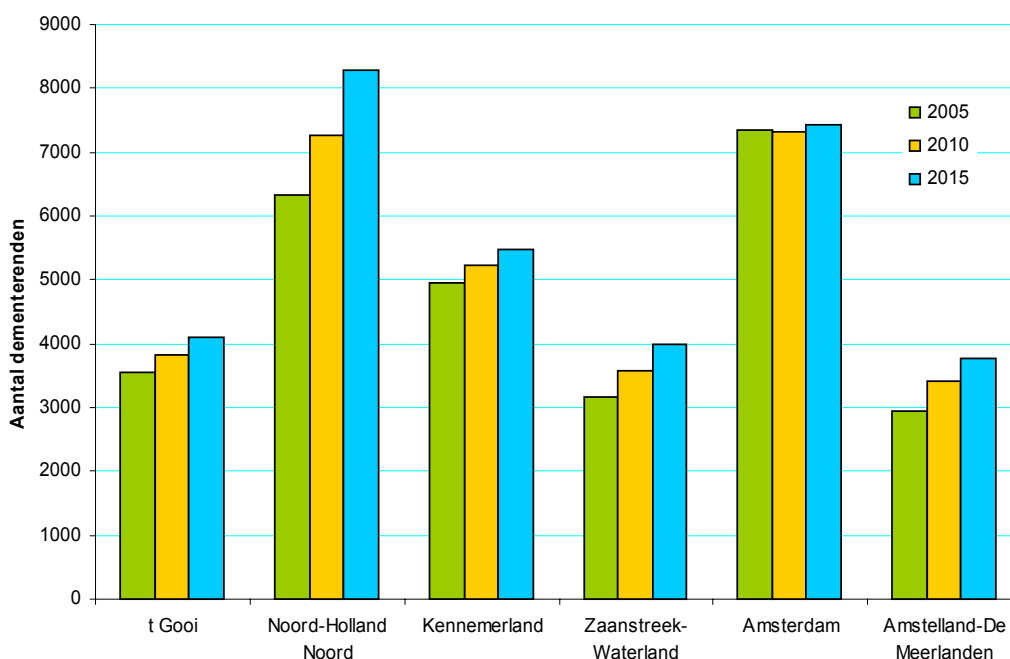
Tabel 23 Verandering (absoluut en percentueel) van het aantal mensen met dementie, naar WZV-regio, tussen 2005 en 2015

	2005	2010	2015	
	Aantal	Aantal	Aantal	toename abs toename %
t Gooi	3.545	3.821	4.097	552 16%
Noord-Holland Noord	6.333	7.266	8.271	1.938 31%
Kennemerland	4.958	5.243	5.476	518 10%
Zaanstreek-Waterland	3.157	3.565	3.990	833 26%
Amsterdam	7.357	7.333	7.440	83 1%
Amstelland-De Meerlanden	2.946	3.400	3.779	833 28%
Noord-Holland totaal	28.296	30.628	33.053	4.757 17%

De toename van het aantal mensen met dementie zal in tien jaar tijd gemiddeld 17% bedragen voor heel Noord-Holland. Dat zijn 4.757 personen. In Noord-Holland Noord is de toename maar liefst 31%. Het neemt daarmee de koppositie over van Amsterdam. Een hoge relatieve groei zien we in Zaanstreek-Waterland en in Amstelland-De Meerlanden. De toename in 't Gooi en Kennemerland blijft beperkt tot 16% respectievelijk 10%, altijd nog aanzienlijk natuurlijk.

De grafiek hieronder brengt de cijfers nog eens in beeld.

Figuur 11 Ontwikkeling van het aantal mensen met dementie, naar WZV-regio, 2005 - 2015

5.2 CAPACITEIT VAN VERPLEEGHUIZEN

De capaciteit van de verpleeghuizen in 2002 (laatste beschikbare cijfers) staan samengevat in onderstaande tabel. De capaciteit is afgezet tegen het aantal mensen met dementie en er is berekend hoeveel bedden er zijn per 1000 dementerenden en hoe iedere Regio zich verhoudt tot het gemiddelde.

Gemiddeld zijn er 186 bedden per 1000 mensen met dementie (zie tabel). Veel van deze mensen met dementie hebben de ziekte in een beginnend stadium en wonen nog thuis, bij hun familie, met ondersteuning van de thuiszorg en enkele dagen dagverzorging in de week. Ook verblijven veel mensen met dementie in verzorgingshuizen, cijfers die niet bekend zijn.

De verschillende WZV-regio's wijken nogal af van het gemiddelde. Onder het gemiddelde, qua capaciteit, zitten Noord-Holland Noord, Amstelland-De Meerlanden, Zaanstreek-Waterland en Kennemerland (ietsje). 't Gooi en Amsterdam zitten boven het gemiddelde.

Tabel 24 Aantal plaatsen in verpleeghuizen (2002), aantal mensen met dementie (2005) en wachtlijst (2003) naar WZV-regio

	bedden PG 2002	dementie 2005	bedden per 1000 de- menterenden	afwijking t.o.v. ge- middelde	wachtlijst 1- 10-2003
t Gooi	763	3.545	215	29	133
Noord-Holland Noord	947	6.333	150	-36	153
Kennemerland	877	4.958	177	-9	145
Zaanstreek-Waterland	541	3.157	171	-15	89
Amsterdam	1.842	7.357	250	64	254
Amstelland-De Meerlanden	305	2.946	104	-82	105
Noord-Holland	5.275	28.296	186	0	879

De laatste kolom in de tabel bevat de wachtlijstgegevens per oktober 2003. Deze cijfers nuanceren de relatieve verschillen in capaciteit tussen de regio's iets, want de wachtlijsten lijken geen duidelijk verband te hebben met de beschikbare capaciteit.

5.3 PROGNOSE BENODIGDE PLAATSEN

Op basis van de beschikbare gegevens, kunnen we een schatting maken van de toekomstige behoefte aan verblijfsplaatsen voor mensen met dementie. We houden het bij een zeer grove benadering, en laten de wachtlijsten buiten beschouwing. Deze exercitie is vooral bedoeld om ons bewust te maken van de omvang van het probleem dat op ons afkomt.

Dementerenden 2005	28.296
Bedden 2002	5.275
% opgenomen	19%
Dementerenden 2015	33.053
Benodigde bedden 2105 door bevolkingsgroep	6.162
Toename plaatsen 2005 - 2015 door bevolkingsgroei	887

In 2005 schatten we – op basis van de bevolkingscijfers – dat Noord-Holland 28.296 mensen met dementie telt. Vergeleken met de capaciteit van 5.275 bedden, is 19% van hen opgenomen in een verpleeghuis of een kleinschalige groepswoning.

Werpen we nu een blik vooruit op het jaar 2015, tien jaar verder, dan constateren we een groei van het aantal mensen met dementie tot 33.053 personen. Zou je daar 19% van nemen, het percentage opgenomen personen in 2005, dan heb je 6.162 plaatsen nodig. Een toename dus van 887 personen.

Willen we de berekening nauwkeurig doen, dan moeten we ook de wachtlijsten in beschouwing nemen. Aan de andere kant doet zich op dit moment in sommige steden – Amsterdam bijvoorbeeld – eerder een overschot dan een tekort aan plaatsen voor. Dat heeft hoogstwaarschijnlijk te maken met het “absorptievermogen” van verzorgingshuizen, waar de laatste jaren door extra geld en expertise meer en meer mensen met dementie verzorgd worden. De doorstroom van het verzorgingshuis naar het verpleeghuis droogt op. Op termijn is deze situatie moeilijk houdbaar: de verzorgingshuizen raken verouderd, en extra bouwkundige impulsen hebben meestal maar een horizon van tien jaar.

6 GEMEENTE TOP TIEN

De demografische gegevens van alle gemeenten zijn terug te vinden in een bijlage. Hierin is het aantal inwoners, 75-plussers, de groei tot 2015, het aantal dementerenden in 2005 en 2015 terug te vinden voor iedere gemeente.

De gemeenten verschillen onderling behoorlijk. Sommige gemeenten zijn sterk vergrijsd, andere gemeenten zullen in de toekomst vergrijzen. Het aantal dementerenden absoluut en relatief loopt ook uiteen. De ene gemeente zal te maken krijgen met een sterkere toename dan de andere, hoewel er geen enkele gemeente is waar het aantal dementerenden tussen 2005 en 2015 afneemt.

In dit hoofdstuk markeren we de gemeenten die te maken krijgen met de grootste vergrijzing of het hoogste aantal dementerenden, zowel in absolute aantallen als in relatieve cijfers.

Aantal inwoners 2005			Aantal 75-plussers 2005		
1	Amsterdam	738.961	1	Amsterdam	41.910
2	Haarlem	148.149	2	Haarlem	11.108
3	Zaanstad	141.832	3	Zaanstad	8.971
4	Haarlemmermeer	131.446	4	Hilversum	7.518
5	Alkmaar	94.809	5	Amstelveen	7.482
6	Hilversum	83.744	6	Alkmaar	5.913
7	Amstelveen	78.570	7	Haarlemmermeer	5.848
8	Purmerend	77.501	8	Velsen	5.641
9	Hoorn	69.449	9	Purmerend	4.236
10	Velsen	68.949	10	Den Helder	3.759

Aantal inwoners 2015			Aantal 75-plussers 2015		
1	Amsterdam	783.571	1	Amsterdam	38.588
2	Haarlemmermeer	157.136	2	Haarlem	10.734
3	Haarlem	151.884	3	Zaanstad	10.059
4	Zaanstad	147.134	4	Haarlemmermeer	7.856
5	Alkmaar	100.796	5	Amstelveen	7.700
6	Hilversum	85.224	6	Hilversum	7.119
7	Purmerend	80.594	7	Alkmaar	6.439
8	Amstelveen	78.195	8	Velsen	5.746
9	Hoorn	73.933	9	Purmerend	5.374
10	Velsen	70.677	10	Den Helder	4.522

Aandeel 75-plussers 2005		
1	Laren	11,1%
2	Bussum	11,0%
3	Bennebroek	10,9%
4	Bloemendaal	10,5%
5	Heemstede	10,3%
6	Amstelveen	9,5%
7	Zandvoort	9,5%
8	Hilversum	9,0%
9	Bergen	8,9%
10	Naarden	8,7%

Toename 75-plussers 2005-2015 - laagste 10		
1	Amsterdam	-8%
2	Zandvoort	-6%
3	Hilversum	-5%
4	Haarlem	-3%
5	Bussum	-3%
6	Bloemendaal	-3%
7	Bennebroek	0%
8	Velsen	2%
9	Amstelveen	3%
10	Heemstede	3%

Aandeel 75-plussers 2015		
1	Laren	12,1%
2	Bennebroek	11,7%
3	Heemstede	10,9%
4	Bergen	10,7%
5	Bussum	10,5%
6	Bloemendaal	10,4%
7	Heiloo	10,2%
8	Amstelveen	9,8%
9	Castricum	9,6%
10	Naarden	9,3%

Aantal mensen met de- mentie 2005		
1	Amsterdam	7.123
2	Haarlem	1.887
3	Zaanstad	1.541
4	Hilversum	1.263
5	Amstelveen	1.219
6	Haarlemmermeer	1.012
7	Alkmaar	982
8	Velsen	910
9	Purmerend	718
10	Den Helder	656

Toename 75-plussers 2005-2015		
1	Akersloot	54%
2	Heerhugowaard	54%
3	Wognum	51%
4	Zeevang	49%
5	Graft-De Rijp	48%
6	Drechterland	47%
7	Eemnes	44%
8	Edam-Volendam	43%
9	Nederhorst den Berg	40%
10	Opmeer	39%

Aantal mensen met de- mentie 2015		
1	Amsterdam	7.134
2	Haarlem	1.941
3	Zaanstad	1.806
4	Haarlemmermeer	1.464
5	Amstelveen	1.385
6	Hilversum	1.290
7	Alkmaar	1.196
8	Velsen	1.041
9	Purmerend	950
10	Den Helder	809

Aandeel mensen met dementie 2005		
1	Laren	1,9%
2	Bussum	1,9%
3	Bloemendaal	1,8%
4	Heemstede	1,8%
5	Bennebroek	1,7%
6	Zandvoort	1,6%
7	Bergen	1,6%
8	Amstelveen	1,6%
9	Hilversum	1,5%
10	Naarden	1,5%

Toename aantal mensen met dementie 2005-2015 (%) - hoogste 10		
1	Akersloot	35%
2	Drechterland	35%
3	Eemnes	34%
4	Schermer	34%
5	Wognum	34%
6	Heerhugowaard	34%
7	Limmen	33%
8	Graft-De Rijp	32%
9	Zeevang	32%
10	Weesp	31%

Aandeel mensen met dementie 2015		
1	Laren	2,1%
2	Bennebroek	2,0%
3	Heemstede	2,0%
4	Bussum	1,9%
5	Bergen	1,9%
6	Bloemendaal	1,9%
7	Amstelveen	1,8%
8	Heiloo	1,8%
9	Castricum	1,7%
10	Zandvoort	1,7%

Toename aantal mensen met dementie 2005-2015 (%) - laagste 10		
1	Amsterdam	0%
2	Hilversum	2%
3	Haarlem	3%
4	Bloemendaal	3%
5	Zandvoort	3%
6	Bussum	4%
7	Bennebroek	7%
8	Heemstede	7%
9	Naarden	10%
10	Amstelveen	12%

Toename aantal mensen met dementie 2005-2015 (abs)		
1	Haarlemmermeer	452
2	Zaanstad	265
3	Purmerend	232
4	Alkmaar	214
5	Hoorn	171
6	Amstelveen	166
7	Heerhugowaard	164
8	Den Helder	153
9	Huizen	147
10	Velsen	131

7 HOE DOET UW GEMEENTE HET?

Het aantal kleinschalige plaatsen per gemeente is weergegeven in het schema op de volgende bladzijde. Deze kleinschalige capaciteit is naast met de prognose van het aantal mensen met dementie in 2010 gezet. Uit beide cijfers valt de verhouding tussen capaciteit en aanbod af te leiden, uitgedrukt in een percentage. Hoe hoger het percentage, hoe beter.

Het overzicht heeft twee kolommen. De eerste kolom bevat de cijfers voor de echte kleinschalige projecten, dat wil zeggen projecten van maximaal 60 personen en groepen van maximaal 8 personen. De tweede kolom bevat de cijfers voor alle projecten, dus ook projecten die groter zijn dan 60 plaatsen en/of die ook groepen hebben van 9 of meer personen.

Het presenteren van de cijfers *per gemeente* is aantrekkelijk maar ook riskant. Aantrekkelijk omdat de afgelopen jaren steeds meer het inzicht is ontstaan dat kleinschalige verpleeghuiscapaciteit niet geconcentreerd hoeft te zijn in de grotere plaatsen, maar gedeconcentreerd kan worden naar de kleinere kernen. Veel zorgaanbieders draaien daar logistiek hun hand niet voor om.

Maar de vergelijking is ook riskant, want de cijfers zeggen niet alles. Historisch gezien is de verpleeghuiscapaciteit altijd naar de grotere plaatsen gebracht en het valt niet te verwachten dat dit gegeven in korte tijd teruggedraaid kan worden. Bovendien zijn sommige gemeenten opgebouwd uit meerdere kernen en kan uit de cijfers niet worden opgemaakt of de capaciteit evenwichtig over deze kernen verdeeld is.

Maar die waarschuwing in het achterhoofd houdend, is het interessant om de verschillen tussen de gemeenten te aanschouwen. En die zijn fors. Gemiddeld zullen in het jaar 2010 tegenover iedere 1.000 mensen met dementie 58 kleinschalige plaatsen staan. Vele gemeenten hebben/krijgen evenwel geen enkele kleinschalige voorziening voor mensen met dementie binnen hun grenzen. Andere gemeenten – en dan vooral een groep kleine gemeenten – hebben (of krijgen) één kleinschalig project waardoor de capaciteit soms wel 30-40% van het aantal mensen met dementie gaat bedragen. Vergelijk hiermee de gemiddelde verhouding tussen het totaal aantal PG verpleeghuisbedden ten opzichte van het totaal aantal dementerenden in Noord-Holland, namelijk 19%. Deze kleine gemeenten, zou je dus kunnen zeggen, zitten voorlopig goed.

Maar de meerderheid van de kleine gemeenten heeft geen enkele kleinschalige capaciteit op hun grondgebied. Die gemeenten te voorzien van kleinschalige capaciteit, is een flinke opgave voor de komende jaren/decennia. Een opgave die alleen tot een goed eind kan worden gebracht als de grotere plaatsen capaciteit afstaan voor hun kleinere buurgemeenten.

2010	dementerenden	Klein			Alle projecten		
		Projecten	Plaatsen	%	Projecten	Plaatsen	%
Aalsmeer	315	1	12	4%	2	104	33%
Akersloot	63						
Alkmaar	1.092	1	21	2%	1	21	2%
Amstelveen	1.324	2	42	3%	2	42	3%
Amsterdam	7.060	26	615	9%	32	1075	15%
Andijk	62	1	20	32%	1	20	32%
Anna Paulowna	139						
Beemster	102	1	16	16%	1	16	16%
Bennebroek	94						
Bergen	549	1	24	4%	1	24	4%
Beverwijk	565	1	18	3%	1	18	3%
Blaricum	132						
Bloemendaal	306						
Bussum	591						
Castricum	351						
Den Helder	729				1	80	11%
Diemen	272	1	60	22%	1	60	22%
Drechterland	105	1	20	19%	1	20	19%
Edam-Volendam	254	1	24	9%	1	24	9%
Eemnes	76						
Enkhuizen	206	1	46	22%	1	46	22%
Graft-De Rijp	75						
Haarlem	1.907	5	167	9%	10	467	24%
Haarlemmerliede-Spaarnwoude	72						
Haarlemmermeer	1.252	2	66	5%	3	180	14%
Harenkarspel	148						
Heemskerk	454	3	38	8%	3	38	8%
Heemstede	469						
Heerhugowaard	393				1	168	43%
Heiloo	362						
Hilversum	1.283	1	36	3%	1	36	3%
Hoom	686	2	30	4%	5	355	52%
Huizen	486	1	48	10%	2	133	27%
Landsmeer	138						
Langedijk	258	1	12	5%	1	12	5%
Laren	259						
Limmen	75						
Loosdrecht	132						
Medemblik	81	2	28	35%	2	28	35%
Muiden	74						
Naarden	269						
Nederhorst den Berg	55						
Niedorp	110						
Noorder-Koggenland	100	2	40	40%	2	40	40%
Obdam	59	1	20	34%	1	20	34%
Oostzaan	114						
Opmeer	120	1	20	17%	1	20	17%
Ouder-Amstel	173						
Purmerend	834	4	84	10%	5	116	14%
Schagen	222						
Schermer	55						
's-Graveland	130						
Stede Broec	204	1	8	4%	2	70	34%
Texel	184						
Uitgeest	112						
Uithoorn	338						
Velsen	992						
Venhuizen	84	1	20	24%	1	20	24%
Waterland	200						
Weesp	248	1	28	11%	2	167	67%
Wervershoof	94	1	20	21%	1	20	21%
Wester-Koggenland	152	1	17	11%	1	17	11%
Wieringen	120						
Wieringermeer	169						
Wognum	87	1	20	23%	1	20	23%
Wormerland	190						
Zaanstad	1.669	6	128	8%	7	218	13%
Zandvoort	270						
Zeevang	63	1	12	19%	1	12	19%
Zijpe	137						
Onbekend		1	24		1	24	
Totaal	30.545	77	1.784	5,8%	100	3.731	12%

8 PLUSSEN EN MINNEN

In dit hoofdstuk vatten we de belangrijkste ontwikkelingen de komende jaren, uitgesplitst naar WZV-regio, samen, zie onderstaande tabel.

Figuur 12 Overzicht belangrijkste ontwikkelingen tot 2009, naar WZV-regio

	Aantal dementierenden 2005	Groei aantal dementierenden 2009	Bedden per 1000 dementierenden	Kleinschalige capaciteit 2005	Kleinschalige capaciteit 2009*	Waarvan uitbreiding kleinschalig	Waarvan verplaatsing kleinschalig
t Gooi	3.545	6%	215	0,0%	13%	84	28
Noord-Holland Noord	6.333	12%	150	5,0%	29%	184	127
Kennemerland	4.958	5%	177	9,9%	25%	33	89
Zaanstreek-Waterland	3.157	10%	171	0,0%	32%	200	64
Amsterdam	7.357	0%	250	8,4%	34%	48	450
Amstelland-De Meerlanden	2.946	13%	104	2,9%	39%	6	102
Noord-Holland totaal	28.296	7%	186	5,6%	29%	555	860

*) Bij benadering

We lopen de regio's een voor een langs, te beginnen met **'t Gooi**. Deze regio telt ruim 3,5-duizend mensen met dementie in 2005 en dat aantal groeit matig snel, namelijk 6% tot 2009. We zien dat de huidige PG verpleeghuiscapaciteit gemiddeld aan de hoge kant is voor Noord-Holland, namelijk 215 bedden op 1.000 dementerenden. De capaciteit groeit de komende jaren van 0% tot 13% van het verpleeghuisaanbod. Dat is niet spectaculair vergeleken met de andere regio's. Gezien de bescheiden groei van het aantal dementerenden en de reeds relatief ruime capaciteit, is uitbreiding van capaciteit wellicht niet aan de orde op dit moment. De ontwikkeling van kleinschalig wonen moet dan ook vooral komen vanuit aanbieders die bestaande verpleeghuizen afbreken om daar iets nieuws voor terug te zetten.

In **Noord-Holland Noord** zien we een sterke groei van het aantal mensen met dementie, terwijl de huidige PG verpleeghuiscapaciteit relatief beperkt is. De behoefte om nieuwe capaciteit te creëren is groot, en we zien dat er ook voortvarend gewerkt wordt aan de ontwikkeling van kleinschalige projecten. In deze regio liggen goede kansen om kleinschalige capaciteit naar de kleinere plaatsen te brengen, zo mogelijk in combinatie met andere (zorg)voorzieningen zoals wijksteunpunten. Uit de tabel is te zien dat een redelijk aantal kleinschalige plaatsen (184) uitbreiding van de capaciteit betreft.

Kennemerland is een beetje te vergelijken met 't Gooi. De regio is groter dan 't Gooi, maar de vergrijzing is niet zo hoog de komende jaren en het aantal mensen met dementie neemt in vier jaar tijd "maar" met 5% toe. De huidige PG verpleeghuiscapaciteit ligt iets onder het Noord-Hollands gemiddelde. Maar wat ten opzicht van 't Gooi wel in positieve zin opvalt, is de groei van het aantal kleinschalige plaatsen, zij het dat het nauwelijks om nieuwe capaciteit gaat maar vooral om nieuw voor oud.

De WZV-regio **Zaanstreek-Waterland** laat de komende jaren weer wel een flinke vergrijzing zien, en het aantal mensen met dementie neemt in vier jaar tijd met 10% toe. De huidige PG verpleeghuiscapaciteit is relatief wat laag. Er valt de komende jaren een stroom aan kleinschalige initiatieven te verwachten, voor een belangrijk deel uitbreiding ook, waardoor de kleinschalige capaciteit in 2009 naar schatting 32% bedraagt.

Amsterdam en Diemen vergrijzen nauwelijks meer de komende jaren waardoor het aantal mensen met dementie niet toeneemt. De huidige capaciteit aan verpleeghuisbedden is met 250 op de 1000 dementerenden het hoogst van alle regio's. De komende jaren zien we dat de zorgaanbieders versneld verouderde intramurale capaciteit omzetten in kleinschalige plaatsen zodat we aan het eind van dit decennium mogen verwachten dat 1/3 van de plaatsen kleinschalig is.

Tot slot de regio **Amstelland-De Meerlanden**, een kleinere regio, maar met een sterke vergrijzing waardoor de regio koploper is in toename van het aantal dementerenden: 13% toename in 4 jaar tijd. De capaciteit ligt ver onder het gemiddelde van Noord-Holland, slechts 104 plaatsen op de 1.000. Uit onze inventarisatie komt naar voren dat er een flinke groei van het aantal kleinschalige plaatsen verwacht mag worden. Teleurstellend is echter dat dit vooral geschiedt door vervangende nieuwbouw, en niet door echte uitbreiding van de capaciteit.

We zien dat dementie de komende jaren een probleem van de landelijke gebieden is. Op het platteland is ook de bestaande PG verpleeghuiscapaciteit relatief laag. Kleinschalige zorg biedt in deze gebieden extra kansen, omdat het de capaciteit van de grote bevolkingscentra deconcentreert naar de kleinere plaatsen. Een aantal zorgaanbieders zijn daar druk mee bezig. Opvallend is verder dat in de "oude" gebieden – Kennemerland en 't Gooi – de vergrijzing gering is. Vooral in 't Gooi is blijkens onze inventarisatie de animo om kleinschalige projecten te realiseren gering is. Gezien de huidige capaciteit in relatie tot het aantal dementerenden is wel duidelijk dat de behoefte aan uitbreiding van de capaciteit er niet zo groot is als in andere regio's. De situatie kan in enkele jaren drastisch wijzigen. Deze inventarisatie is een momentopname. Het kan zo maar gebeuren dat in een paar jaar tijd flink veel nieuwe initiatieven ontstaan.

BIJLAGE 1 - WZV-REGIO INDELING

Nr	WZV-regio	Gemeente
11	t Gooi	(’s Graveland → inmiddels Wijdmeren) Blaricum Bussum Eemnes Hilversum Huizen Laren (Loosdrecht → Wijdmeren) Muiden Naarden (Nederhorst den Berg → Wijdmeren) Weesp Wijdmeren (’s Graveland, Nederhorst en Loosdrecht)
12	Noord-Holland Noord	(Akersloot → Castricum) Alkmaar Andijk Anna Paulowna Bergen (NH) (inclusief Egmond en Schoorl) Den Helder Drechterland (Egmond → Bergen) Enkhuizen Graft- De Rijp Harenkarspel Heerhugowaard Heiloo Hoorn Langedijk (Limmen → Castricum) Medemblik Niedorp Noorder-Koggenland Obdam Onbekend Opmeer Schagen Schermer (Schoorl → Bergen) Stede Broec

Nr	WZV-regio	Gemeente
		Texel
		Venhuizen
		Wervershoof
		Wester-Koggenland
		Wieringen
		Wieringermeer
		Wognum
		Zijpe
13	Kennemerland	Bennebroek
		Beverwijk
		Bloemendaal
		Castricum (omvat ook Akersloot en Limmen)
		Haarlem
		Haarlemmerliede c.a.
		Heemskerk
		Heemstede
		Uitgeest
		Velsen
		Zandvoort
14	Zaanstreek-Waterland	Beemster
		Edam-Volendam
		Landsmeer
		Oostzaan
		Purmerend
		Waterland
		Wormerland
		Zaanstad
		Zeevang
15	Amsterdam	Amsterdam
		Diemen
16	Amstelland-De Meerlanden	Aalsmeer
		Amstelveen
		Haarlemmermeer
		Ouder-Amstel
		Uithoorn

BIJLAGE 2 – DEMOGRAFISCHE GEGEVENS PER GEMEENTE

De overzichten op de volgende bladzijden geven per gemeente inzicht in:

Ouderen:

- Het aantal inwoners in 2005, 2009, 2010, 2015;
- Het aantal 75-plussers;
- Het aandeel van de 75-plussers op de bevolking;
- De percentuele toename van het aantal 75-plussers vanaf 2005;

Mensen met dementie:

- Het aantal mensen met dementie in 2005, 2009, 2010, 2015;
- Het aandeel van de dementerenden op de bevolking;
- De absolute toename van het aantal mensen met dementie vanaf 2005;
- De percentuele toename van het aantal mensen met dementie vanaf 2005.

De bevolkingscijfers zijn afkomstig uit de provinciale prognose van 2002. Inmiddels zijn er nieuwe prognoses die een lagere bevolkingsgroei inschatten, vooral door een veel lager buitenlands migratiesaldo.

De prevalentiecijfers voor dementie zijn dezelfde die gebruikt zijn voor het rapport van de Gezondheidsraad in 2002, "Dementie", en maken gebruik van de DSM-III-R diagnostiek. Deze prevalentiecijfers zijn bekend per vijf-jaars groep en naar sexe. Het aantal mensen met dementie is berekend door de prevalentiecijfers te vermenigvuldigen met het aantal personen.

Door gemeentelijke herindelingen zijn wat bekende namen – Schoorl, Egmond, Aker-sloot, Limmen, 's Graveland, Nederhorst den Berg en Loosdrecht – verdwenen en opgegaan in nieuwe gemeenten: Bergen, Castricum, Wijdmeren. Voor de regio-indeling: zie een eerdere bijlage.

	Bevolking				75+ absoluut			
	2005	2009	2010	2015	2005	2009	2010	2015
Alfabetisch								
Aalsmeer	24040	24387	24448	24630	1562	1727	1773	1952
Akersloot	5406	5552	5577	5672	283	345	361	436
Alkmaar	94809	97336	97940	100796	5913	6120	6162	6439
Amstelveen	78570	78781	78742	78195	7482	7681	7696	7700
Amsterdam	738961	757495	761687	783571	41910	39943	39554	38588
Andijk	6438	6611	6650	6830	315	334	352	383
Anna Paulowna	14436	14828	14915	15308	655	734	761	896
Beemster	8643	8710	8733	8831	516	583	591	619
Bennebroek	5217	5084	5049	4864	567	560	559	567
Bergen	31876	31838	31802	31480	2835	3045	3066	3383
Beverwijk	36849	38970	39552	40431	3117	3279	3289	3272
Blaricum	9172	9587	9690	9774	651	706	710	793
Bloemendaal	16784	16720	16688	16497	1769	1725	1708	1713
Bussum	30980	31159	31194	31343	3409	3338	3317	3295
Castricum	23557	23644	23646	23570	1817	2038	2080	2251
Den Helder	61187	62154	62336	63056	3759	4080	4146	4522
Diemen	24638	25516	25718	26675	1418	1532	1557	1666
Drechterland	10771	11083	11149	11422	459	543	576	676
Edam-Volendam	28664	29491	29665	30343	1171	1317	1364	1672
Eemnes	8589	8887	8956	9297	344	419	438	495
Enkhuizen	17338	17745	17835	18244	1034	1121	1152	1241
Graft-De Rijp	6519	6648	6673	6774	342	391	403	507
Haarlem	148149	150406	150922	151884	11108	10955	10866	10734
Haarlemmerliede-Spaa	5563	5561	5554	5493	361	396	402	427
Haarlemmermeer	131446	146078	148790	157136	5848	6706	6900	7856
Harenkarspel	16586	17213	17359	18026	708	774	797	892
Heemskerk	36585	36643	36613	36311	2359	2683	2750	3074
Heemstede	25675	25459	25396	25032	2644	2703	2675	2722
Heerhugowaard	49440	51118	51445	52729	1706	1989	2068	2627
Heiloo	22482	22698	22728	22788	1854	2069	2096	2319
Hilversum	83744	84454	84598	85224	7518	7366	7309	7119
Hoor	69449	71497	71947	73933	3495	3698	3749	4103
Huizen	42705	43393	43594	44521	2390	2631	2685	2997
Landsmeer	10373	10437	10446	10455	724	819	827	882
Langedijk	26043	26806	26962	27628	1215	1350	1398	1606
Laren	12281	13122	13323	14238	1369	1490	1514	1720
Limmen	6976	7109	7133	7223	352	399	413	480
Loosdrecht	8828	8786	8770	8658	731	751	759	792
Medemblik	7712	7876	7906	8019	408	431	445	511
Muiden	6656	6844	6864	6963	372	404	425	481
Naarden	16913	17069	17101	17239	1469	1501	1524	1597
Nederhorst den Berg	5076	5108	5110	5099	255	279	281	356
Niedorp	11660	11939	11998	12257	518	577	596	700
Noorder-Koggenland	10752	11017	11079	11378	503	526	528	565
Obdam	6982	7206	7257	7490	281	320	327	390
Oostzaan	9217	9325	9343	9406	582	617	631	689
Opmeer	11689	12086	12177	12595	569	644	654	793
Ouder-Amstel	13176	13329	13358	13475	976	980	980	1016
Purmerend	77501	79374	79638	80594	4236	4724	4819	5374
Schagen	18271	18285	18268	18068	1116	1195	1229	1422
Schermer	4967	5095	5125	5277	250	300	303	347
's-Graveland	9369	9435	9444	9461	669	722	738	795
Stede Broec	21276	21663	21739	22017	988	1080	1099	1282
Texel	13934	14199	14255	14500	989	984	1004	1067
Uitgeest	12180	12605	12699	13131	539	616	631	724
Uithoorn	27324	27981	28113	28656	1675	1966	2025	2243
Velsen	68949	69907	70058	70677	5641	5799	5802	5746
Venhuizen	8427	8780	8861	9238	406	451	455	497
Waterland	17269	17303	17312	17306	958	1105	1140	1308
Weesp	17790	20131	20776	23554	1193	1380	1411	1655
Wervershoof	8630	8849	8896	9101	475	541	553	622
Wester-Koggenland	14086	14442	14518	14839	688	794	823	956
Wieringen	8489	8561	8573	8606	619	668	669	738
Wieringermeer	12822	13088	13142	13362	827	900	917	1042
Wognum	8207	8350	8377	8468	370	446	464	559
Wormerland	15772	16036	16085	16271	907	1053	1078	1248
Zaanstad	141832	144653	145145	147134	8971	9252	9305	10059
Zandvoort	16516	16471	16451	16322	1563	1516	1496	1476
Zeevang	6482	6631	6663	6798	276	322	323	410
Zijpe	11658	12019	12104	12510	644	732	745	841

	75+ %				toename 75+		
	2005	2009	2010	2015	2009	2010	2015
Alfabetisch							
Aalsmeer	6,5%	7,1%	7,3%	7,9%	11%	14%	25%
Akersloot	5,2%	6,2%	6,5%	7,7%	22%	28%	54%
Alkmaar	6,2%	6,3%	6,3%	6,4%	4%	4%	9%
Amstelveen	9,5%	9,7%	9,8%	9,8%	3%	3%	3%
Amsterdam	5,7%	5,3%	5,2%	4,9%	-5%	-6%	-8%
Andijk	4,9%	5,1%	5,3%	5,6%	6%	12%	22%
Anna Paulowna	4,5%	5,0%	5,1%	5,9%	12%	16%	37%
Beemster	6,0%	6,7%	6,8%	7,0%	13%	15%	20%
Bennebroek	10,9%	11,0%	11,1%	11,7%	-1%	-1%	0%
Bergen	8,9%	9,6%	9,6%	10,7%	7%	8%	19%
Beverwijk	8,5%	8,4%	8,3%	8,1%	5%	6%	5%
Blaricum	7,1%	7,4%	7,3%	8,1%	8%	9%	22%
Bloemendaal	10,5%	10,3%	10,2%	10,4%	-2%	-3%	-3%
Bussum	11,0%	10,7%	10,6%	10,5%	-2%	-3%	-3%
Castricum	7,7%	8,6%	8,8%	9,6%	12%	14%	24%
Den Helder	6,1%	6,6%	6,7%	7,2%	9%	10%	20%
Diemen	5,8%	6,0%	6,1%	6,2%	8%	10%	17%
Drechterland	4,3%	4,9%	5,2%	5,9%	18%	25%	47%
Edam-Volendam	4,1%	4,5%	4,6%	5,5%	12%	16%	43%
Eemnes	4,0%	4,7%	4,9%	5,3%	22%	27%	44%
Enkhuizen	6,0%	6,3%	6,5%	6,8%	8%	11%	20%
Graft-De Rijk	5,2%	5,9%	6,0%	7,5%	14%	18%	48%
Haarlem	7,5%	7,3%	7,2%	7,1%	-1%	-2%	-3%
Haarlemmerliede-Spaa	6,5%	7,1%	7,2%	7,8%	10%	11%	18%
Haarlemmermeer	4,4%	4,6%	4,6%	5,0%	15%	18%	34%
Harenkarspel	4,3%	4,5%	4,6%	4,9%	9%	13%	26%
Heemskerk	6,4%	7,3%	7,5%	8,5%	14%	17%	30%
Heemstede	10,3%	10,6%	10,5%	10,9%	2%	1%	3%
Heerhugowaard	3,5%	3,9%	4,0%	5,0%	17%	21%	54%
Heiloo	8,2%	9,1%	9,2%	10,2%	12%	13%	25%
Hilversum	9,0%	8,7%	8,6%	8,4%	-2%	-3%	-5%
Hoor	5,0%	5,2%	5,2%	5,5%	6%	7%	17%
Huizen	5,6%	6,1%	6,2%	6,7%	10%	12%	25%
Landsmeer	7,0%	7,8%	7,9%	8,4%	13%	14%	22%
Langedijk	4,7%	5,0%	5,2%	5,8%	11%	15%	32%
Laren	11,1%	11,4%	11,4%	12,1%	9%	11%	26%
Limmen	5,0%	5,6%	5,8%	6,6%	13%	17%	36%
Loosdrecht	8,3%	8,5%	8,7%	9,1%	3%	4%	8%
Medemblik	5,3%	5,5%	5,6%	6,4%	6%	9%	25%
Muiden	5,6%	5,9%	6,2%	6,9%	9%	14%	29%
Naaarden	8,7%	8,8%	8,9%	9,3%	2%	4%	9%
Nederhorst den Berg	5,0%	5,5%	5,5%	7,0%	9%	10%	40%
Niedorp	4,4%	4,8%	5,0%	5,7%	11%	15%	35%
Noorder-Koggenland	4,7%	4,8%	4,8%	5,0%	5%	5%	12%
Obdam	4,0%	4,4%	4,5%	5,2%	14%	16%	39%
Oostzaan	6,3%	6,6%	6,8%	7,3%	6%	8%	18%
Opmeer	4,9%	5,3%	5,4%	6,3%	13%	15%	39%
Ouder-Amstel	7,4%	7,4%	7,3%	7,5%	0%	0%	4%
Purmerend	5,5%	6,0%	6,1%	6,7%	12%	14%	27%
Schagen	6,1%	6,5%	6,7%	7,9%	7%	10%	27%
Schermer	5,0%	5,9%	5,9%	6,6%	20%	21%	39%
's-Graveland	7,1%	7,7%	7,8%	8,4%	8%	10%	19%
Stede Broec	4,6%	5,0%	5,1%	5,8%	9%	11%	30%
Texel	7,1%	6,9%	7,0%	7,4%	-1%	2%	8%
Uitgeest	4,4%	4,9%	5,0%	5,5%	14%	17%	34%
Uithoorn	6,1%	7,0%	7,2%	7,8%	17%	21%	34%
Velsen	8,2%	8,3%	8,3%	8,1%	3%	3%	2%
Venhuizen	4,8%	5,1%	5,1%	5,4%	11%	12%	22%
Waterland	5,5%	6,4%	6,6%	7,6%	15%	19%	37%
Weesp	6,7%	6,9%	6,8%	7,0%	16%	18%	39%
Wervershoof	5,5%	6,1%	6,2%	6,8%	14%	16%	31%
Wester-Koggenland	4,9%	5,5%	5,7%	6,4%	15%	20%	39%
Wieringen	7,3%	7,8%	7,8%	8,6%	8%	8%	19%
Wieringermeer	6,4%	6,9%	7,0%	7,8%	9%	11%	26%
Wognum	4,5%	5,3%	5,5%	6,6%	21%	25%	51%
Wormerland	5,8%	6,6%	6,7%	7,7%	16%	19%	38%
Zaanstad	6,3%	6,4%	6,4%	6,8%	3%	4%	12%
Zandvoort	9,5%	9,2%	9,1%	9,0%	-3%	-4%	-6%
Zeevang	4,3%	4,9%	4,8%	6,0%	17%	17%	49%
Zijpe	5,5%	6,1%	6,2%	6,7%	14%	16%	31%

	mensen met dementie abs				mensen met dementie %			
	2005	2009	2010	2015	2005	2009	2010	2015
Alfabetisch								
Aalsmeer	277	304	315	355	1,2%	1,2%	1,3%	1,4%
Akersloot	50	61	63	77	0,9%	1,1%	1,1%	1,4%
Alkmaar	982	1071	1092	1196	1,0%	1,1%	1,1%	1,2%
Amstelveen	1219	1307	1324	1385	1,6%	1,7%	1,7%	1,8%
Amsterdam	7123	7074	7060	7134	1,0%	0,9%	0,9%	0,9%
Andijk	56	60	62	73	0,9%	0,9%	0,9%	1,1%
Anna Paulowna	117	133	139	165	0,8%	0,9%	0,9%	1,1%
Beemster	88	100	102	113	1,0%	1,1%	1,2%	1,3%
Bennebroek	91	94	94	98	1,7%	1,8%	1,9%	2,0%
Bergen	501	539	549	603	1,6%	1,7%	1,7%	1,9%
Beverwijk	504	555	565	596	1,4%	1,4%	1,4%	1,5%
Blaricum	114	129	132	149	1,2%	1,3%	1,4%	1,5%
Bloemendaal	304	305	306	314	1,8%	1,8%	1,8%	1,9%
Bussum	576	588	591	602	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%
Castricum	301	341	351	389	1,3%	1,4%	1,5%	1,7%
Den Helder	656	712	729	809	1,1%	1,1%	1,2%	1,3%
Diemen	233	261	272	306	0,9%	1,0%	1,1%	1,1%
Drechterland	82	101	105	126	0,8%	0,9%	0,9%	1,1%
Edam-Volendam	215	246	254	302	0,8%	0,8%	0,9%	1,0%
Eemnes	61	74	76	93	0,7%	0,8%	0,8%	1,0%
Enkhuizen	186	201	206	229	1,1%	1,1%	1,2%	1,3%
Graft-De Rijk	63	73	75	92	1,0%	1,1%	1,1%	1,4%
Haarlem	1887	1911	1907	1941	1,3%	1,3%	1,3%	1,3%
Haarlemmerliede-Spaa	61	70	72	81	1,1%	1,3%	1,3%	1,5%
Haarlemmermeer	1012	1205	1252	1464	0,8%	0,8%	0,8%	0,9%
Harenkarspel	122	142	148	174	0,7%	0,8%	0,9%	1,0%
Heemskerk	390	441	454	508	1,1%	1,2%	1,2%	1,4%
Heemstede	455	463	469	490	1,8%	1,8%	1,8%	2,0%
Heerhugowaard	319	377	393	483	0,6%	0,7%	0,8%	0,9%
Heiloo	315	352	362	401	1,4%	1,6%	1,6%	1,8%
Hilversum	1263	1286	1283	1290	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%
Hoorn	607	670	686	778	0,9%	0,9%	1,0%	1,1%
Huizen	413	473	486	560	1,0%	1,1%	1,1%	1,3%
Landsmeer	118	135	138	159	1,1%	1,3%	1,3%	1,5%
Langedijk	216	249	258	305	0,8%	0,9%	1,0%	1,1%
Laren	231	251	259	292	1,9%	1,9%	1,9%	2,1%
Limmen	61	73	75	91	0,9%	1,0%	1,1%	1,3%
Loosdrecht	123	128	132	141	1,4%	1,5%	1,5%	1,6%
Medemblik	71	78	81	93	0,9%	1,0%	1,0%	1,2%
Muiden	67	74	74	83	1,0%	1,1%	1,1%	1,2%
Naarden	255	263	269	283	1,5%	1,5%	1,6%	1,6%
Nederhorst den Berg	47	53	55	64	0,9%	1,0%	1,1%	1,3%
Niedorp	95	108	110	128	0,8%	0,9%	0,9%	1,0%
Noorder-Koggenland	89	98	100	113	0,8%	0,9%	0,9%	1,0%
Obdam	51	58	59	69	0,7%	0,8%	0,8%	0,9%
Oostzaan	97	110	114	125	1,1%	1,2%	1,2%	1,3%
Opmeer	100	118	120	141	0,9%	1,0%	1,0%	1,1%
Ouder-Amstel	162	173	173	188	1,2%	1,3%	1,3%	1,4%
Purmerend	718	815	834	950	0,9%	1,0%	1,0%	1,2%
Schagen	199	217	222	255	1,1%	1,2%	1,2%	1,4%
Schermer	42	53	55	64	0,8%	1,0%	1,1%	1,2%
's-Graveland	118	127	130	142	1,3%	1,3%	1,4%	1,5%
Stede Broec	175	198	204	241	0,8%	0,9%	0,9%	1,1%
Texel	168	180	184	202	1,2%	1,3%	1,3%	1,4%
Uitgeest	91	107	112	128	0,7%	0,8%	0,9%	1,0%
Uithoorn	279	327	338	387	1,0%	1,2%	1,2%	1,4%
Velsen	910	980	992	1041	1,3%	1,4%	1,4%	1,5%
Venhuizen	73	81	84	98	0,9%	0,9%	0,9%	1,1%
Waterland	170	198	200	236	1,0%	1,1%	1,2%	1,4%
Weesp	204	237	248	296	1,1%	1,2%	1,2%	1,3%
Wervershoof	78	92	94	110	0,9%	1,0%	1,1%	1,2%
Wester-Koggenland	125	145	152	179	0,9%	1,0%	1,0%	1,2%
Wieringen	110	118	120	132	1,3%	1,4%	1,4%	1,5%
Wieringermeer	141	164	169	194	1,1%	1,3%	1,3%	1,5%
Wognum	69	84	87	105	0,8%	1,0%	1,0%	1,2%
Wormerland	159	185	190	222	1,0%	1,2%	1,2%	1,4%
Zaanstad	1541	1646	1669	1806	1,1%	1,1%	1,1%	1,2%
Zandvoort	266	267	270	275	1,6%	1,6%	1,6%	1,7%
Zeevang	52	62	63	76	0,8%	0,9%	0,9%	1,1%
Zijpe	117	134	137	158	1,0%	1,1%	1,1%	1,3%

	Toename dementie abs			Toename dementie %		
	2009	2010	2015	2009	2010	2015
Alfabetisch						
Aalsmeer	27	38	78	10%	14%	22%
Akersloot	11	13	27	22%	26%	35%
Alkmaar	89	110	214	9%	11%	18%
Amstelveen	88	105	166	7%	9%	12%
Amsterdam	-49	-63	11	-1%	-1%	0%
Andijk	4	6	17	7%	11%	23%
Anna Paulowna	16	22	48	14%	19%	29%
Beemster	12	14	25	14%	16%	22%
Bennebroek	3	3	7	3%	3%	7%
Bergen	38	48	102	8%	10%	17%
Beverwijk	51	61	92	10%	12%	15%
Blaricum	15	18	35	13%	16%	23%
Bloemendaal	1	2	10	0%	1%	3%
Bussum	12	15	26	2%	3%	4%
Castricum	40	50	88	13%	17%	23%
Den Helder	56	73	153	9%	11%	19%
Diemen	28	39	73	12%	17%	24%
Drechterland	19	23	44	23%	28%	35%
Edam-Volendam	31	39	87	14%	18%	29%
Eemnes	13	15	32	21%	25%	34%
Enkhuizen	15	20	43	8%	11%	19%
Graft-De Rijp	10	12	29	16%	19%	32%
Haarlem	24	20	54	1%	1%	3%
Haarlemmerliede-Spaa	9	11	20	15%	18%	25%
Haarlemmermeer	193	240	452	19%	24%	31%
Harenkarspel	20	26	52	16%	21%	30%
Heemskerk	51	64	118	13%	16%	23%
Heemstede	8	14	35	2%	3%	7%
Heerhugowaard	58	74	164	18%	23%	34%
Heiloo	37	47	86	12%	15%	21%
Hilversum	23	20	27	2%	2%	2%
Hoor	63	79	171	10%	13%	22%
Huizen	60	73	147	15%	18%	26%
Landsmeer	17	20	41	14%	17%	26%
Langedijk	33	42	89	15%	19%	29%
Laren	20	28	61	9%	12%	21%
Limmen	12	14	30	20%	23%	33%
Loosdrecht	5	9	18	4%	7%	13%
Medemblik	7	10	22	10%	14%	24%
Muiden	7	7	16	10%	10%	19%
Naarden	8	14	28	3%	5%	10%
Nederhorst den Berg	6	8	17	13%	17%	27%
Niedorp	13	15	33	14%	16%	26%
Noorder-Koggenland	9	11	24	10%	12%	21%
Obdam	7	8	18	14%	16%	26%
Oostzaan	13	17	28	13%	18%	22%
Opmeer	18	20	41	18%	20%	29%
Ouder-Amstel	11	11	26	7%	7%	14%
Purmerend	97	116	232	14%	16%	24%
Schagen	18	23	56	9%	12%	22%
Schermer	11	13	22	26%	31%	34%
's-Graveland	9	12	24	8%	10%	17%
Stede Broec	23	29	66	13%	17%	27%
Texel	12	16	34	7%	10%	17%
Uitgeest	16	21	37	18%	23%	29%
Uithoorn	48	59	108	17%	21%	28%
Velsen	70	82	131	8%	9%	13%
Venhuizen	8	11	25	11%	15%	26%
Waterland	28	30	66	16%	18%	28%
Weesp	33	44	92	16%	22%	31%
Wervershoof	14	16	32	18%	21%	29%
Wester-Koggenland	20	27	54	16%	22%	30%
Wieringen	8	10	22	7%	9%	17%
Wieringermeer	23	28	53	16%	20%	27%
Wognum	15	18	36	22%	26%	34%
Wormerland	26	31	63	16%	19%	28%
Zaanstad	105	128	265	7%	8%	15%
Zandvoort	1	4	9	0%	2%	3%
Zeevang	10	11	24	19%	21%	32%
Zijpe	17	20	41	15%	17%	26%

BIJLAGE 3 - KLEINSCHALIGE PROJECTEN NOORD-HOLLAND